

I-II Trimestre 2004

**Conjuntura econòmica de
les Illes Balears**

**Coyuntura económica
de las Islas Baleares**

**Govern
de les Illes Balears**

**Conjuntura econòmica de les Illes Balears,
Juliol 2004**

**Coyuntura económica de las Islas Baleares,
Julio 2004**

Realizació/ Realización:

Elena Arbona Colom
Amelia Cabellos Barreiro
Patricia Tous Prieto
Mercedes Villalonga Ruíz

Coordinació/Coordinación:

Maria Marquès Caldentey,
Directora General d'Economia
Alejandro Valdivia Schneider

Direcció General d'Economia
Conselleria d'Economia, Hisenda i Innovació
GOVERN DE LES ILLES BALEARS

C/ Palau Reial, 17
07001-Palma
Illes Balears (Spain)

Tel. +34.971.176.072
Fax +34.971.176.074
E-mail: informa@dgeconomia.caib.es

Subscripció

Per subscriure-vos de franc al nostre servei d'informació, vos convidam a enviar un missatge per correu electrònic a l'adreça:

informa@dgeconomia.caib.es

Vos notificarem la publicació del nostre butlletí de conjuntura econòmica en versió digital tan aviat com estigui disponible, com també d'altres notícies d'interès.

Subscripción

Para subscribirse gratuitamente a nuestro servicio de información, le invitamos a enviar un mensaje por correo electrónico a la dirección:

informa@dgeconomia.caib.es

Le notificaremos la publicación de nuestro boletín en versión digital tan pronto como esté disponible, así como otras noticias que le puedan resultar de interés.

	Índex	Índice	
			Pàgina
1.	Internacional	Internacional	3
2.	Unió Europea	Unión Europea	7
3.	Espanya	España	9
4.	Illes Balears	Islas Baleares	12
4.1.	Agricultura, ramaderia i pesca	Agricultura, ganadería y pesca	13
4.2.	Indústria i energia	Industria y energía	16
4.3.	Construcció	Construcción	20
4.4.	Serveis	Servicios	22
	4.4.1. Comerç i banca	Comercio y banca	23
	4.4.2. Transport	Transporte	24
	4.4.3. Turisme. Viatgers	Turismo. Viajeros	25
	4.4.4. Turisme. Allotjament	Turismo. Alojamiento	28
	4.4.5. Turisme. Comparació amb altres destinacions competidores	Turismo. Comparación con otros destinos competidores	31
	4.4.6. Turisme. Ingressos i preus	Turismo. Ingresos y precios	33
4.5.	Consum i inversió	Consumo e inversión	36
	4.5.1. Consum	Consumo	36
	4.5.2. Inversió	Inversión	38
	4.5.3. Crèdit i estalvi	Crédito y ahorro	40
4.6.	Preus	Precios	41
4.7.	Ocupació	Empleo	44
4.8.	Costs laborals	Costes laborales	45
	Notes i abreviacions	Notas y abreviaturas	47
	Agraïments	Agradecimientos	47

1. Internacional

Internacional

Indicadors internacionals i de la Unió Europea en el quart trimestre de 2002 i de 2003

Indicadores internacionales y de la Unión Europea en el cuarto trimestre de 2002 y de 2003

		PIB ^x		Taxa d'atur Tasa de paro		Inflació ^x Inflación ^x			
		1T2004	1T2003	Mar.2004	Mar.2003	Mar.2004	Mar.2003		
Estats Units	USA	4,9	2,1	5,7	5,8	1,7	3,1	USA	Estados Unidos
Japó	NP	4,7	2,7	4,7	5,4	-0,1	-0,1	NP	Japón
Unió Europea	UE	1,5	0,9	8,0	8,0	1,5	2,3	UE	Unión Europea
Regne Unit	UK	3,0	1,9	...	5,0	1,1	1,6	UK	Reino Unido
Zona de l'euro	Z€	1,3	0,7	8,8	8,8	1,7	2,4	Z€	Zona euro
Alemanya ^a	D	0,7	0,1	9,3	9,3	1,1	1,2	D	Alemania ^a
França	F	1,7	0,7	9,4	9,3	1,9	2,6	F	Francia
Itàlia	I	0,8	0,6	...	8,8	2,3	2,9	I	Italia
Espanya	E	2,8	2,2	11,1	11,4	2,2	3,7	E	España

Fonts: Eurostat i Banc d'Espanya

^x. Taxa interanual

a. Taxa d'atur harmonitzada amb la UE.

b. Taxa de variació del període sobre el mateix període anterior.

Fuentes: Eurostat y Banco de España.

^x. Tasa interanual.

a. Tasa de paro armonizada con la UE.

b. Tasa de variación del período sobre el mismo período del año anterior.

Previsions per als anys 2004 i 2005

Previsiones para los años 2004 i 2005

		PIB		Taxa d'atur Tasa de paro		Inflació Inflación			
		2004	2005	2004	2005	2004	2005		
Estats Units	US	4,6	3,9	5,5	5,4	1,2	0,9	US	Estados Unidos
Japó	JP	3,4	1,9	4,9	4,9	-0,4	-0,2	JP	Japón
Unió Europea	UE ₁₅	2,0	2,4	8,3	8,1	1,8	1,7	UE ₁₅	Unión Europea
Dinamarca	DK	1,8	2,6	6,0	5,6	1,5	1,8	DK	Dinamarca
Regne Unit	UK	3,5	2,5	4,9	4,9	1,6	1,9	UK	Reino Unido
Suècia	S	2,5	2,7	4,8	4,5	1,2	1,6	S	Suecia
Zona de l'euro	Z€	1,7	2,3	9,1	8,9	1,8	1,6	Z€	Zona del euro
Alemanya	D	1,6	1,9	10,2	10,0	1,3	1,1	D	Alemania
Àustria	A	1,4	2,4	4,4	4,1	1,4	1,3	A	Áustria
Bèlgica	BE	1,8	2,4	8,3	8,2	1,5	1,6	BE	Bélgica
Espanya	ES	2,8	3,3	10,8	10,1	2,4	2,3	ES	España
Finlàndia	FI	2,9	2,5	8,8	8,5	0,4	1,5	FI	Finlandia
França	FR	1,8	2,4	9,4	9,1	1,9	1,5	FR	Francia
Holanda	NL	1,0	2,0	5,3	5,6	1,4	0,7	NL	Holanda
Irlanda	IE	3,6	4,7	5,0	4,9	2,1	2,3	IE	Irlanda
Itàlia	IT	1,2	2,0	8,4	8,2	2,2	1,9	IT	Italia
Portugal	PT	0,8	2,7	7,1	6,8	2,0	2,2	PT	Portugal
Nous membres de la UE ¹	UE ₂₅							UE ₂₅	Nuevos miembros de la UE ¹
Polònia	PL	4,6	4,8	19,6	19,3	2,3	3,0	PL	Polonia
República Txeca	CZ	2,9	3,4	8,2	8,2	2,8	2,8	CZ	República Checa
Hongria	HU	3,2	3,4	5,7	5,6	6,9	4,6	HU	Hungría
Noruega	N	2,5	2,0	4,6	4,5			N	Noruega
Rússia	R	6,0	5,3					R	Rusia
Suïssa	CH	-0,4	1,4	4,2	3,8			CH	Suiza

Fonts: Comissió Europea i Fons Monetari Internacional.

¹ Estònia, Letònia, Lituània, Polònia, República Txeca, Eslovàquia, Eslovènia, Hongria, Xipre i Malta.

Fuentes: Comisión Europea y Fondo Monetario Internacional.

¹ Estonia, Letonia, Lituania, Polonia, República Checa, Eslovaquia, Eslovenia, Hungría, Chipre y Malta.

Aquest any l'activitat econòmica mundial sembla estar recuperant-se, i el creixement possiblement s'estabilitzi el 2005 malgrat l'elevat dèficit públic. Aquesta acceleració es basarà en unes polítiques macroeconòmiques flexibles, favorables condicions de finançament i l'augment de la confiança dels consumidors.

La reactivació econòmica mundial, liderada pels Estats Units, Japó i altres economies asiàtiques és acompanyada per la gradual recuperació de la Zona Euro, que s'ha vist reforçada per millores en la demanda interna. La incorporació dels deu nous membres de la Unió Europea facilita el moviment de persones, capitals i mercaderies, amb el que s'incrementaran les relacions comercials amb aquests països.

L'evolució econòmica favorable també es reflecteix en la pujada del preu del petroli, que s'ha començat a moderar a partir de principis de juny.

• Estats Units

L'economia nord-americana continuà amb la seva senda expansiva aconseguint un creixement del 4,6% durant el primer trimestre de 2004, superant així el creixement esperat per al dit període.

La previsió de creixement anual per al 2004 segons el Fons Monetari Internacional se situa en el 4,6%, superant en més d'un punt l'estimació de creixement de 2003. La reactivació econòmica segueix recolzant-se en el fort ritme de consum privat i en menor mesura al creixement de la inversió.

La balança comercial continuà sense ser positiva. La menor paritat del dòlar enfront de l'euro no va ser suficient perquè les exportacions creïessin per damunt de les importacions, que augmentaren pels baixos tipus d'interès i la devolució d'imposts.

La despesa dels consumidors nord-americans ha augmentat durant el primer trimestre de 2004, com a conseqüència dels retalls fiscals i dels reduïts tipus d'interès, a pesar de que la creació d'ocupació no acabava d'estabilitzar-se.

La inversió empresarial va ser menor que en els trimestres anteriors, a pesar dels indicis de fortaleza en determinats sectors com el constructor o la despesa en equips tecnològics i software. La despesa pública continuà destacant gràcies al seu gran component en defensa.

Les dades d'ocupació (taxa d'atur del primer trimestre va ser de 5,7%) són lleugerament millors a les de l'any anterior. Però el suau ritme de creació d'ocupació, explicat pels increments de productivitat, continua sent inusual per a les elevades taxes de creixement.

Este año la actividad económica mundial parece estar recuperándose, y el crecimiento posiblemente se estabilice en 2005 a pesar del elevado déficit público. Esta aceleración se basará en unas políticas macroeconómicas flexibles, favorables condiciones de financiación y el aumento de la confianza de los consumidores.

La reactivación económica mundial, liderada por Estados Unidos, Japón y otras economías asiáticas es acompañada por la paulatina recuperación de la Zona Euro, que se ha visto reforzada por mejoras en la demanda interna. La incorporación de los diez nuevos miembros de la Unión Europea facilita el movimiento de personas, capitales y mercancías, con lo que se incrementarán las relaciones comerciales con dichos países.

La evolución económica favorable también se refleja en la subida del precio del petróleo, que se ha empezado a moderar a partir de principios de junio.

• Estados Unidos

La economía estadounidense continuó con su senda expansiva alcanzando un crecimiento del 4,6% durante el primer trimestre de 2004, superando así el crecimiento esperado para dicho período.

La previsión de crecimiento anual para 2004 según el Fondo Monetario Internacional se sitúa en el 4,6%, superando en más de un punto a la estimación de crecimiento de 2003. La reactivación económica sigue apoyándose en el fuerte ritmo de consumo privado y en menor medida al crecimiento de la inversión.

La balanza comercial continuó sin ser positiva. La menor paridad del dólar frente al euro no fue suficiente para que las exportaciones crecieran por encima de las importaciones, que aumentaron por los bajos tipos de interés y la devolución de impuestos.

El gasto de los consumidores norteamericanos ha aumentado durante el primer trimestre de 2004, como consecuencia de los recortes fiscales y de los reducidos tipos de interés, a pesar de que la creación de empleo no acababa de estabilizarse.

La inversión empresarial fue menor que en los trimestres anteriores, pese a los indicios de fortaleza en determinados sectores como el constructor o el gasto en equipos tecnológicos y software. El gasto público siguió destacando gracias a su gran componente en defensa.

Los datos de empleo (tasa de paro del primer trimestre fue de 5,7%) son ligeramente mejores a los del año anterior. Pero el suave ritmo de creación de empleo, explicado por los incrementos de productividad, sigue siendo inusual para las elevadas tasas de crecimiento.

La variació interanual dels preus al consum es mantingué al voltant de l'1,8% durant els tres primers mesos de 2004, però la pressió dels preus del petroli féu que el mes d'abril aconseguís un 2,3%.

- Japó

L'economia japonesa continua amb el seu millor ritme de finals de 2003, aconseguint en el primer trimestre de 2004 un 4,7%. A pesar de la continuïtat en l'acceleració econòmica, la previsió de creixement per al 2004 és del 3,4%, i encara que millora el creixement de l'any anterior, la previsió per al 2005 s'acosta al 2,0% atès que pràcticament la totalitat dels indicadors econòmics són favorables. Però la deflació i els elevats nivells de desocupació continuen presents.

El consum privat i les vendes al detall continuaren amb el seu bon comportament.

Les exportacions cresqueren i junt amb el descens de les importacions, permeté que la balança comercial seguís amb superàvit.

Per part de l'oferta destaca la recuperació de la construcció, i unit al bon comportament de la resta de sectors, fa que la reactivació econòmica sigui encara més sòlida.

La taxa de desocupació romangué estable (5,0%) els dos primers mesos de l'any, i va ser en el mes de març en què disminuï fins al 4,7%.

L'índex de preus al consum, a pesar de ser un poc superior al registrat en 2003, continuà a nivells negatius (-0,1%).

- Divises i petroli

L'euro enfront del dòlar continuà amb l'apreciació en els primers mesos de 2004, sense complir-se així les reduccions previstes que es tenien a final de 2003.

En el tipus de canvi de l'euro enfront de la lliura destaca la fortalesa de la divisa britànica des de l'estiu de l'any passat, mantenint-se entorn al 0,68 lliures esterlines per euro sense variar massa.

L'evolució econòmica favorable ha afectat també en la pujada del preu del petroli, que porta tot l'any per damunt dels 30 dòlars per barril. No obstant, igual que l'últim trimestre de 2003, l'apreciació de l'euro enfront del dòlar ha fet que el preu del cru es mantingués entorn als 25 euros per barril fins a febrer i després s'incrementés fins a arribar quasi als 30 euros per barril.

La major demanda energètica, la falta d'estoc energètic nord-americà i reducció d'oferta del cru duita a terme per l'OPEP durant els primers mesos de l'any, són alguns dels motius que han portat el preu del petroli a aquests nivells.

La variación interanual de los precios al consumo se mantuvo alrededor del 1,8% durante los tres primeros meses de 2004, pero la presión de los precios del petróleo hizo que el mes de abril alcanzase un 2,3%.

- Japón

La economía japonesa continua con su mejor ritmo de finales de 2003, alcanzando en el primer trimestre de 2004 un 4,7%. A pesar de la continuidad en la aceleración económica, la previsión de crecimiento para 2004 es del 3,4%, y aunque mejora el crecimiento del año anterior, la previsión para 2005 roza el 2,0% dado que prácticamente la totalidad de los indicadores económicos son favorables. Pero la deflación y los elevados niveles de paro siguen presentes.

El consumo privado y las ventas al por menor continuaron con su buen comportamiento.

Las exportaciones crecieron y junto con el descenso de las importaciones, permitió que la balanza comercial siguiese con superávit.

Por parte de la oferta destaca la recuperación de la construcción, y unido al buen comportamiento del resto de sectores, hace que la reactivación económica sea todavía más sólida.

La tasa de paro permaneció estable (5,0%) los dos primeros meses del año, y fue en el mes de marzo en el que disminuyó hasta el 4,7%.

El índice de precios al consumo, a pesar de ser algo superior al registrado en 2003, continuó a niveles negativos (-0,1%).

- Divisas y petróleo

El euro frente al dólar continuó con la apreciación en los primeros meses de 2004, sin cumplirse así las reducciones previstas que se tenían a final de 2003.

En el tipo de cambio del euro frente a la libra destaca la fortaleza de la divisa británica desde el verano del año pasado, manteniéndose entorno al 0,68 libras esterlinas por euro sin variar demasiado.

La evolución económica favorable ha afectado también en la subida del precio del petróleo, que lleva todo el año por encima de los 30 dólares por barril. Sin embargo, al igual que el último trimestre de 2003, la apreciación del euro frente al dólar ha hecho que el precio del crudo se mantuviese entorno a los 25 euros por barril hasta febrero y después se incrementase hasta llegar casi a los 30 euros por barril.

La mayor demanda energética, la falta de stock energético estadounidense y reducción de oferta del crudo llevada a cabo por la OPEP durante los primeros meses del año, son algunos de los motivos que han llevado el precio del petróleo a estos niveles.

Divises - tipus de canvi mitjà mensual per ecu/euro.

Des de la segona fase de la Unió Monetària Europea.

Escala invertida. Valors mostrats per al gener de cada any i el darrer mes de la sèrie.

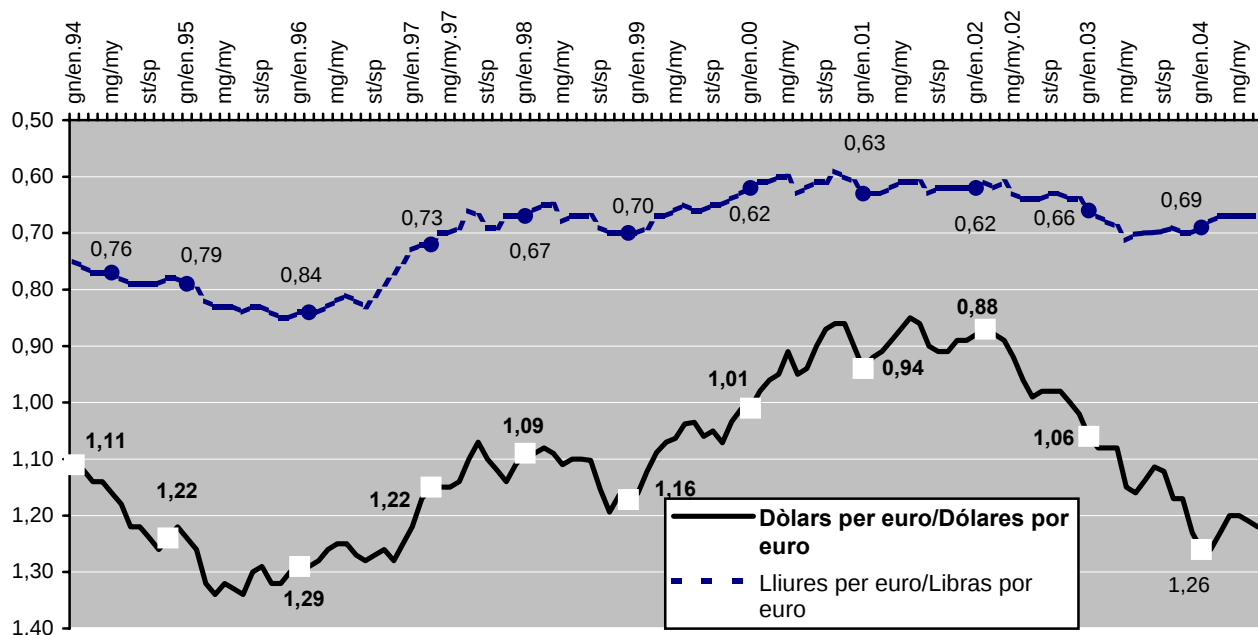
Font: Banc d'Espanya.

Divisas – tipo de cambio medio mensual por ecu/euro.

Desde la segunda fase de la Unión Monetaria Europea.

Escala invertida. Valores fijados para enero de cada año y el último mes de la serie.

Fuente: Banco de España

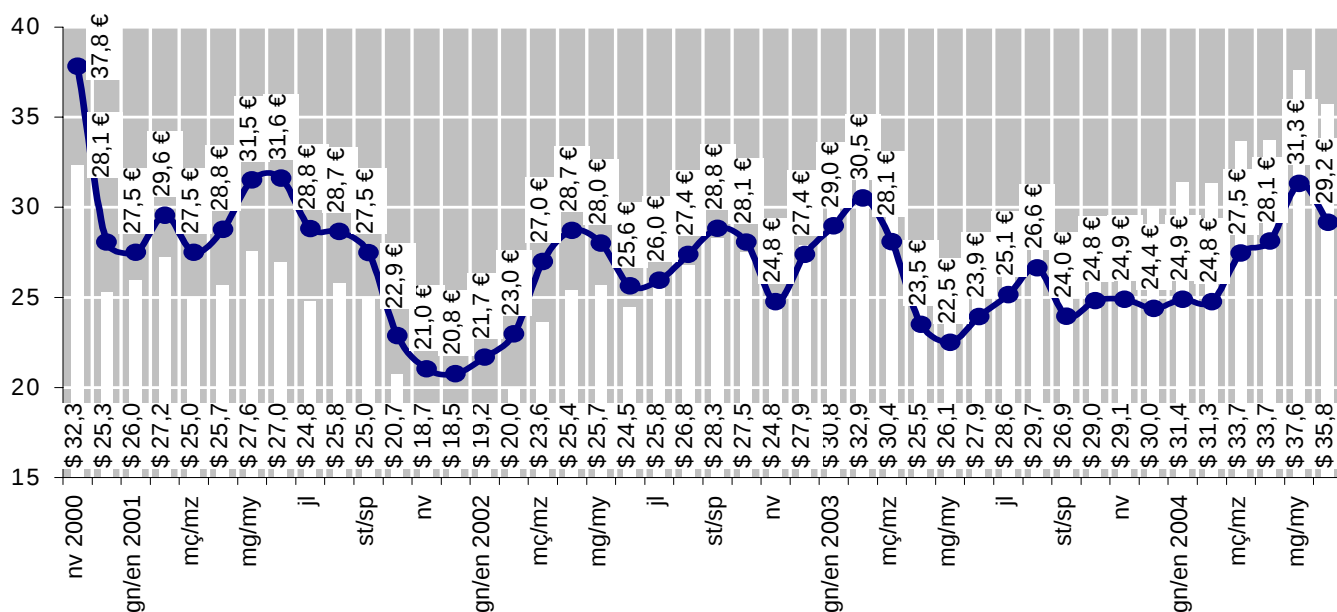

Preu del cru (petroli) per barril en dòlars i euros, mitjana simple dels preus de: Dated Brent, West Texas Intermediate, i Dubai Fateh,

Font: Banc d'Espanya, FMI i elaboració pròpia.

Precio del crudo (petróleo) por barril en dólares y euros, media simple de los precios de: Dated Brent, West Texas Intermediate, y Dubai Fateh,

Fuente: Banco de España, FMI y elaboración propia

• Regne Unit

El creixement econòmic del Regne Unit aconseguí en el primer trimestre de 2004 una taxa del 3,0% interanual i superà les taxes de creixement de la zona euro.

El bon comportament de la demanda interna és un dels principals factors de l'acceleració econòmica. En canvi, la taxa de desocupació disminuï encara més en els tres primers mesos de 2004, la qual assolí un 4,7% de la població activa.

La inflació continuà mantenint-se entorn d'un 1,3% interanual, tot i tenir en compte l'augment del consum.

• Zona euro

L'economia de la zona euro es recupera de mica en mica, fet que es reflecteix en el creixement del primer trimestre de 2004 (1,3%), que és quasi el doble del trimestre anterior (0,6%).

Es preveu que el creixement del segon trimestre oscil·li entre un 1,3% i un 1,8% i es confirmi així la recuperació econòmica que s'inicià en el tercer trimestre de 2003. En canvi, les perspectives de creixement per al 2004 són d'un 1,7%.

El creixement moderat de la zona euro va ser conseqüència d'una demanda interna baixa i una limitada demanda exterior, a més de l'elevat dèficit pressupostari en alguns dels països membres. Les apreciacions de l'euro durant tot el trimestre no han afavorit les exportacions; l'avanç en la confiança de consumidors no ha provocat el creixement del consum privat que s'esperava.

En el mercat de treball, els indicadors de desocupació i d'ocupació no variaren. El primer se situà en una taxa del 8,8% el març del 2003, i es mantingué en aquest nivell fins al març del 2004.

La inflació a la zona euro, igual que en altres països, s'ha vist afectada pels efectes de l'increment dels preus del petroli durant els primers mesos de l'any (1,7% el març 2004), si bé l'apreciació de l'euro respecte del dòlar ha fet que aquests efectes no fossin tan acusats.

• Alemanya

L'economia alemanya cresqué un 0,7% interanual en el primer trimestre i sortí del decreixement del -0,1% de 2003. Les previsions de creixement per a enguany se situen entorn de l'1,5% i el 2%.

• Reino Unido

El crecimiento económico del Reino Unido alcanzó en el primer trimestre de 2004 una tasa del 3,0% interanual, superando las tasas de crecimiento de la zona euro.

El buen comportamiento de la demanda interna es uno de los principales factores de la aceleración económica. Sin embargo, la tasa de paro disminuyó todavía más en los tres primeros meses de 2004 alcanzando un 4,7% de la población activa.

La inflación continuó manteniéndose en torno a un 1,3% interanual, aún teniendo en cuenta el aumento del consumo.

• Zona euro

La economía de la zona euro se recupera paulatinamente, reflejándose en el crecimiento del primer trimestre de 2004 (1,3%) siendo casi el doble del trimestre anterior (0,6%).

Se prevé que el crecimiento del segundo trimestre oscile entre un 1,3% y un 1,8% confirmando así la recuperación económica que se inició en el tercer trimestre de 2003. Mientras que las perspectivas de crecimiento para 2004 son de un 1,7%.

El crecimiento moderado de la zona euro fue consecuencia de una demanda interna baja y un limitada demanda exterior, además del elevado déficit presupuestario en algunos de los países miembros. Las apreciaciones del euro durante todo el trimestre no han favorecido las exportaciones; el avance en la confianza de consumidores no ha provocado el crecimiento del consumo privado que se esperaba.

En el mercado de trabajo los indicadores de paro y de ocupación no variaron. El primero de ellos se situó en una tasa del 8,8% en marzo de 2003, manteniéndose en dicho nivel hasta marzo de 2004.

La inflación en la zona euro, al igual que otros países, se ha visto afectada por los efectos del incremento de los precios del petróleo durante primeros meses del año (1,7% en marzo 2004), si bien la apreciación del euro respecto al dólar ha hecho que dichos efectos no fuesen tan acusados.

• Alemania

La economía alemana creció un 0,7% interanual en el primer trimestre, saliendo así del decrecimiento del -0,1% de 2003. Las previsiones de crecimiento para este año se sitúan en torno al 1,5% y el 2%.

La reactivació respecte al trimestre precedent estigué marcada per l'augment del superàvit comercial, ja que les exportacions varen créixer per damunt de les importacions sobretot gràcies a la demanda nord-americana.

Es recupera a poc a poc la inversió i confiança de consumidors i empresaris, encara que partint de nivells mínims, i conseqüència d'això són el manteniment d'un nivell de desocupació relativament elevada, 9,3% interanual el mes de març, i el manteniment de la inflació, que repetí l'1,0% interanual, sense canvi respecte a febrer.

- França

La recuperació de l'economia gal·la es va consolidant i registra un creixement del PIB durant el primer trimestre de l'1,7% interanual. Les previsions de creixement per enguany són d'un 1,8%, la major des del 2001.

La recuperació de la confiança del consumidor ha portat a una millora de la demanda interna. Per sectors, la recuperació tingué un reflex més clar en la construcció i els serveis, mentre que la reactivació en la indústria continuà sent fràgil.

La taxa de desocupació disminuï una dècima respecte al trimestre anterior i se situà en el 9,4% de la població activa. Els preus no reflectiren moltes tensions i aconseguiren una variació d'un 1,9% el març del 2004.

- Itàlia

L'economia italiana tingué un creixement en el primer trimestre d'un 0,8% interanual, que reflecteix una dèbil recuperació. Tan sols el consum privat mostrà dades positives. El bon comportament econòmic del sector serveis compensà en part l'atonía del sector industrial.

La taxa de desocupació de gener es manté en el 8,5% de la població activa. Aquesta estabilitat en la taxa de desocupació contrasta amb la pèssima evolució de la resta d'indicadors econòmics.

En matèria de preus de consum, que el març anotaren un augment de 2,3% interanual, s'aconsegueix una millor evolució respecte al 2003.

La reactivación respecto al trimestre precedente estuvo marcada por el aumento del superávit comercial, al crecer las exportaciones por encima de las importaciones principalmente gracias a la demanda estadounidense.

Se recupera ligeramente la inversión y confianza de consumidores y empresarios, aunque partiendo de niveles mínimos, y consecuencia de ello son el mantenimiento de un nivel de paro relativamente elevado 9,3% interanual el mes de marzo, y el mantenimiento de la inflación, que repitió el 1,0% interanual, sin cambio respecto a febrero.

- Francia

La recuperación de la economía gala se va consolidando, registrando un crecimiento del PIB durante el primer trimestre del 1,7% interanual, y las previsiones de crecimiento para este año son de un 1,8%, la mayor desde el 2001.

La recuperación de la confianza del consumidor ha llevado a una mejora de la demanda interna. Por sectores, la recuperación tuvo un reflejo más claro en la construcción y los servicios, mientras que la reactivación en la industria siguió siendo frágil.

La tasa de paro disminuyó una décima respecto al trimestre anterior, situándose en el 9,4% de la población activa. Los precios no reflejaron muchas tensiones y alcanzaron una variación de un 1,9% en marzo de 2004.

- Italia

La economía italiana tuvo un crecimiento en el primer trimestre un 0,8% interanual, que refleja una débil recuperación. Tan sólo el consumo privado mostró datos positivos. El buen comportamiento económico del sector servicios compensó en parte la atonía del sector industrial.

La tasa de paro de enero se mantiene en el 8,5% de la población activa. Esta estabilidad en la tasa de paro contrasta con la pésima evolución del resto de indicadores económicos.

En materia de precios de consumo, que en marzo anotaron un aumento de 2,3% interanual, se alcanza una mejor evolución respecto al 2003.

3. Espanya

España

Previsions macroeconòmiques		Previsiones macroeconómicas	
Dades corregides d'efectes estacionals i de calendari. Taxes de variació interanuals, preus constants de 1995 (en %)		Datos corregidos de efectos estacionales y calendario. Tasas de variación interanuales, precios constantes de 1995 (en %)	
	2004		
Despesa en consum final	3,1	Gasto en consumo final	
Consum final de les llars	3,1	Consumo final de hogares	
Consum final de les AP	2,9	Consumo final de AA.PP.	
Formació bruta del capital fix	3,8	Formación bruta de capital fijo	
Béns d'equipament	5,0	Bienes de equipo	
Construcció	3,0	Construcción	
Variació d'existències ¹	0,0	Variación de existencias ¹	
Demanda interna ¹	3,3	Demanda interna ¹	
Exportació de béns i serveis	6,3	Exportación bienes y servicios	
Importació de béns i serveis	7,0	Importación de bienes y servicios	
PIB a preus de mercat	3,0	PIB a precios de mercado	
Ocupació ²	1,9	Ocupación ²	
Atur (% pobl. activa, EPA)	11,0	Paro (% pobl. activa, EPA)	

1. Aportació al creixement del PIB a preus de mercat.

2. Llocs de feina equivalents a temps complet.

Font: Ministeri d'Economia, previsions macroeconòmiques. Setembre de 2003.

1. Aportación al crecimiento del PIB a precios mercado.

2. Puestos de trabajo equivalentes a tiempo completo.

Fuente: Ministerio de Economía, previsiones macroeconómicas. Septiembre 2003.

L'economia espanyola experimenta un creixement interanual en el primer trimestre del 2,8%, amb un ritme de variació intertrimestral del 0,6%. Aquest comportament és resultat de la fermesa en l'augment de la demanda interna i l'aportació negativa del sector exterior.

- Demanda

Les estimacions per al primer trimestre són d'un creixement de prop del 3,8% en la demanda interior i una aportació negativa de la demanda externa una mica inferior al punt percentual.

L'avanç de la demanda es segueix apuntalat en el consum i en la construcció, i també en algunes línies de la despesa de les administracions públiques, que són el component més dinàmic de la demanda per l'embranchada de les despeses de personal i altres ocupacions extraordinàries.

La formació bruta de capital fix flexiona a l'alça novament, basada en una acceleració de tots els components, si bé la inversió de béns d'equip encara és el component menys expansiu. La inversió en construcció s'accelera lleugerament, amb augments del valor real dels treballs duits a termes per les empreses del sector.

La economía española experimenta un crecimiento interanual en el primer trimestre del 2,8%, con un ritmo de variación intertrimestral del 0,6%. Este comportamiento es resultado de la firmeza en el aumento de la demanda interna y la aportación negativa del sector exterior.

- Demanda

Las estimaciones para el primer trimestre son de un crecimiento del orden del 3,8% en la demanda interior y una aportación negativa de la demanda externa ligeramente inferior al punto porcentual.

El avance de la demanda se sigue apuntalando en el consumo y en la construcción, así como en algunos renglones del gasto de las Administraciones públicas, que son el componente más dinámico de la demanda por el empuje de los gastos de personal y otros empleos extraordinarios.

La formación bruta de capital fijo flexiona al alza nuevamente, apoyada en una aceleración de todos sus componentes, si bien la inversión de bienes de equipo continúa siendo el componente menos expansivo. La inversión en construcción se acelera ligeramente, con aumentos del valor real de los trabajos realizados por las empresas del sector.

Evolució i perspectives de l'economia espanyola
Dades corregides d'efectes estacionals i de calendari.
Taxes de variació interanuals, preus constants de
1995 (en %)

	Trimestral (a)								
	2002			2003				2004	
	II	III	IV	I	II	III	IV	I	
Despesa en consum final	3,2	2,9	3,5	3,3	3,2	3,5	3,4	3,6	Gasto en consumo final
Consum final de les llars	2,8	2,5	3,3	3,0	2,8	3,1	3,0	3,2	Consumo final de hogares
Consum final de les AP	4,5	4,2	4,2	4,3	4,5	4,8	4,8	4,7	Consumo final de AA.PP.
Formació bruta del capital fix	-0,9	1,5	2,9	3,2	3,4	3,0	2,5	3,0	Formación bruta de capital fijo
Béns d'equipament	-11,0	-4,8	1,7	3,0	3,1	1,2	0,1	1,6	Bienes de equipo
Construcció	3,9	4,8	3,7	3,5	3,8	3,8	3,6	3,6	Construcción
Variació d'existències ¹	-0,8	0,0	1,1	0,3	-0,1	0,2	-0,2	0,2	Variación de existencias ¹
Demanda interna ¹	1,4	2,6	4,5	3,6	3,2	3,7	3,1	3,8	Demanda interna ¹
Exportació de béns i serveis	-1,9	1,2	4,4	4,4	7,8	2,2	1,8	4,1	Exportación bienes y servicios
Importació de béns i serveis	-3,5	3,4	11,8	8,5	10,1	5,9	2,7	6,7	Importación bienes y servicios
PIB a preus de mercat	2,0	1,8	2,1	2,2	2,3	2,4	2,7	2,8	PIB a precios de mercado
Agrari i pesquer	2,0	1,8	-6,6	-1,6	-0,6	0,9	4,2	4,7	Agrario y pesquero
Energia	-1,2	-0,3	0,5	0,3	1,6	2,6	1,0	-0,7	Energía
Indústria	-0,4	1,1	2,7	2,5	1,7	0,2	0,7	1,5	Industria
Construcció	4,5	5,5	4,1	3,4	3,7	3,8	3,5	3,5	Construcción
Serveis	2,5	1,9	2,2	1,7	1,6	2,5	2,7	3,4	Servicios
Serveis de mercat	2,4	1,9	2,3	1,5	1,2	2,2	2,4	3,3	Servicios de mercado
Serveis de no-mercat	2,6	2,0	1,8	2,5	3,0	3,7	3,9	3,5	Servicios de no-mercado
Ocupació ²	1,8	1,6	1,3	1,6	1,7	1,9	2,1	2,1	Ocupación ²
Atur (% pobl. activa, EPA)	11,1	11,4	11,5	11,7	11,1	11,1	11,2	11,3	Paro (%pobl. activa, EPA)
Índex de preus de consum ³	3,5	3,5	4,0	3,7	2,8	2,9	2,7	3,4	Índice de precios consumo ³

AP: administracions públiques

EPA: enquesta de població activa

1. Aportació al creixement del PIB a preus de mercat

2. Llocs de feina equivalents a temps complet

3. Dades de maig

Font: Institut Nacional d'Estadística

Les exportacions i les importacions de béns i serveis potser frenaren la tendència a la desacceleració que varen experimentar ambdós agregats a la segona meitat de 2003, i donaren lloc a una recuperació, més clara en el cas de les importacions.

- Oferta

Les branques d'indústria i energia continuen mostrant alguna debilitat, encara que en l'ocupació es detecta un cert alentiment en el ritme de descens, després de la seva pronunciada baixada l'any passat. En el període gener-febrer, l'índex de producció industrial (IPI) recupera de mica en mica el ritme d'avanç tendencial respecte del que s'observa en el quart trimestre de 2003.

Evolución y perspectivas de la economía española
Datos corregidos de efectos estacionales y calendario.
Tasas de variación interanuales, precios constantes
de 1995 (en %)

AA.PP.: administraciones públicas

EPA: Encuesta de población activa

1. Aportación al crecimiento del PIB a precios de mercado

2. Puestos de trabajo equivalentes a tiempo completo

3. Dato de mayo

Fuente: Instituto Nacional de Estadística

Las exportaciones y las importaciones de bienes y servicios habrían frenado la tendencia a la desaceleración que experimentaron ambos agregados en la segunda mitad de 2003, dando paso a una recuperación, más clara en el caso de las importaciones.

- Oferta

Las ramas de industria y energía siguen mostrando alguna debilidad, aunque en el empleo se detecta una cierta ralentización en su ritmo de descenso, tras su acusada caída el año pasado. En el período enero-febrero, el índice de producción industrial (IPI) recupera ligeramente su ritmo de avance tendencial respecto al observado en el cuarto trimestre de 2003.

La taxa d'avanç interanual del valor afegit de la construcció és del 3,5%, igual que el trimestre anterior. S'espera, no obstant això, un cert creixement en aquesta activitat, segons els indicadors disponibles per als primers mesos del 2004.

L'activitat en les branques de serveis apunta una nova acceleració del conjunt d'activitats en els serveis de mercat, amb una contribució positiva de les branques de comerç, hostaleria, transport i comunicacions, com també en les activitats financeres i immobiliàries.

- Ocupació

L'ocupació, mesurada en termes de llocs de treball equivalents a temps complet, registra un increment del 2,1%, cosa que n'estabilitza el ritme d'avanç, i això suposa un increment de 343.000 ocupacions netes. Les afiliacions a la SS registren un avanç sostingut en aquest trimestre del 2,9%, mentre que l'estadística de contractació de l'INEM ha mostrat una acceleració del nombre de contractes signats en un 14%, després del ja significatiu augment experimentat en els mesos finals de 2003.

El nombre d'aturats ha disminuït un 0,8%, en relació amb el primer trimestre de 2003. En conseqüència, la taxa d'atur segons l'EPA se situa en un 11,3%, quatre dècimes per sota del nivell un any abans.

- Preus

L'IPC augmenta el ritme de creixement interanual fins al 3,4% en el mes de maig. La inflació dels preus de l'energia és responsable en major mesura del creixement.

Després del procés de desacceleració iniciat el 2003, la inflació no havia estat per sobre del 3% des del primer trimestre de l'any passat, 3,7%, sobretot pel fort augment dels preus de l'energia i els carburants com a conseqüència de l'encariment del barril del petroli.

Per grups especials, destaca l'augment de preus de carburants i combustibles, 3,3%, i productes energètics, 2,5%, les taxes interanuals dels quals passen a creixements del 8,2% i 6,4%, respectivament.

L'índex harmonitzat de preus de consum (IAPC), registra un increment interanual del 3,4% en el mes de maig, igual que l'índex general.

La tasa de avance interanual del valor añadido de la construcción es del 3,5%, igual que el trimestre anterior. Se espera sin embargo un cierto repunte en esta actividad, según los indicadores disponibles para los primeros meses del 2004.

La actividad en las ramas de servicios apunta una nueva aceleración del conjunto de actividades en los servicios de mercado, con una contribución positiva de las ramas de comercio, hostelería, transporte y comunicaciones, así como en las actividades financieras e inmobiliarias.

- Ocupación

El empleo, medido en términos de puestos de trabajo equivalentes a tiempo completo, registra un incremento del 2,1% estabilizando su ritmo de avance, lo que supone un incremento de 343 mil empleos netos. Las afiliaciones a la S.S. registran un avance sostenido en este trimestre del 2,9%, mientras que la estadística de contratación del INEM ha mostrado una aceleración del número de contratos firmados en un 14%, tras el ya significativo aumento experimentado en los meses finales de 2003.

El número de desempleados ha disminuido un 0,8%, en relación con el primer trimestre de 2003. En consecuencia la tasa de paro según la EPA se sitúa en un 11,3%, cuatro décimas por debajo de su nivel un año antes.

- Precios

El IPC aumenta su ritmo de crecimiento interanual hasta el 3,4% en el mes de mayo. La inflación de los precios de la energía es responsable en mayor medida del repunte.

Tras la senda de desaceleración iniciada en 2003, la inflación no había estado por encima del 3% desde el primer trimestre del año pasado 3,7%, fundamentalmente por el fuerte aumento de los precios de la energía y los carburantes como consecuencia del encarecimiento del barril del petróleo.

Por grupos especiales, destaca el aumento de precios de carburantes y combustibles 3,3% y productos energéticos 2,5% cuyas tasas interanuales pasan a crecimientos del 8,2% y 6,4% respectivamente.

El índice armonizado de precios de consumo (IAPC), registra un incremento interanual del 3,4% en el mes de mayo, igual que el índice general.

4. Illes Balears

Evolució i perspectives de l'economia balear

Taxes de variació del PIB a preus constants (en %).

	Anual				2002			
	2001		2003 (e)	2004 (p)	I	II	III	IV
Zona €	1,6	0,9	0,4	1,7	0,5	0,9	1,0	1,1
Espanya	2,8	2,0	2,4	2,8	2,2	2,0	1,8	2,1
Balears	3,3	0,8	0,7	1,4-1,7	1,2	0,8	0,7	0,6
Mallorca		0,7	0,6	1,5-1,8	1,1	0,8	0,6	0,5
Menorca		1,9	1,1	1,2-1,5	2,2	1,9	1,5	1,9
Pitiüses		0,9	0,5	0,6-0,9	1,5	0,5	0,8	0,6

Font: Govern de les Illes Balears; INE; Banc d'Espanya.

a: avanç.

e: estimació.

p: previsió.

Es preveu un creixement del Producte Interior Brut de les illes Balears per al conjunt de l'any d'entre el 1,4% i el 1,7%. Aquest creixement se situa per sota de les previsions per a Espanya (2,8%), i és similar al de la Zona euro (1,7%).

Milloren les perspectives de creixement del sector primari a causa del bon comportament de produccions com la patata, els cereals i l'ametlla.

Es redueixen les previsions de creixement de la indústria per la repercussió de la pujada del preu del petroli en els costos de transport i producció, mentre que el sector de l'energia segueix mostrant una evolució a l'alça gràcies a la demanda de les famílies i de l'activitat aeroportuària.

La construcció continua amb la seva tendència a la baixa i a més el seu ritme de creixement està sent inferior al de l'any passat.

La lleugera millora del sector serveis ve recolzada en les activitats de transport, comerç i serveis financers juntament amb el manteniment de l'activitat en els allotjaments turístics que registren augments en els ingressos durant els primers mesos de 2004.

Per illes, la previsió per a 2004 de Mallorca oscil·la entre 1,5% i 1,8%, i és la que millor perspectives econòmiques té. Menorca se situa entre el 1,2% i el 1,4%, mentre que les Pitiüses continuen amb baixes taxes de creixement, d'entre el 0,6% i 0,9%.

El primer trimestre la taxa de creixement del conjunt de l'arxipèlag registra un alça del 0,9%, la major des de l'inici de 2002. Per al segon trimestre, i amb les dades disponibles, s'estima que l'increment se situï entre el 0,9% i el 1,1%.

Islas Baleares

Evolución y perspectivas de la economía balear

Tasas de variación del PIB a precios constantes (en %)

	Trimestral							
	2003				2004			
	I	II	III	IV	I(a)	II(p)		
Zona €	0,7	0,1	0,3	0,6	1,3	1,3-1,8		
Espanya	2,2	2,3	2,4	2,7	2,8			
Baleares	0,5	0,6	0,8	0,7	0,9	0,9-1,1		
Mallorca	0,5	0,5	0,8	0,7	0,9	0,9-1,1		
Menorca	1,0	1,1	1,1	1,3	1,3	1,1-1,3		
Pitiüses	0,7	0,5	0,3	0,3	0,5	0,6-0,8		

Fuente: Gobierno de las Islas Baleares; INE; Banco de España.

a: avance.

e: estimación.

p: previsión.

Se prevé un crecimiento del Producto Interior Bruto de las islas Baleares para el conjunto del año de entre el 1,4% y el 1,7%. Este crecimiento se sitúa por debajo de las previsiones para España (2,8%), y es similar al de la Zona euro (1,7%).

Mejoran las perspectivas de crecimiento del sector primario debido al buen comportamiento de producciones como la patata, los cereales y la almendra.

Se reducen las previsiones de crecimiento de la industria por la repercusión de la subida del precio del petróleo en los costes de transporte y producción, mientras que el sector de la energía sigue mostrando una evolución al alza gracias a la demanda de las familias y de la actividad aeroportuaria.

La construcción continua con su tendencia a la baja y además su ritmo de crecimiento está siendo inferior al del año pasado.

La ligera mejoría del sector servicios viene respaldada en las actividades de transporte, comercio y servicios financieros junto con el mantenimiento de la actividad en los alojamientos turísticos que registran aumentos en los ingresos durante los primeros meses de 2004.

Por islas, la previsión para 2004 de Mallorca oscila entre 1,5% y 1,8%, y es la que mejor perspectivas económicas tiene. Menorca se sitúa entre el 1,2% y el 1,4%, mientras que las Pitiüses continúan con bajas tasas de crecimiento, de entre el 0,6% y 0,9%.

El primer trimestre la tasa de crecimiento del conjunto del archipiélago registra un alza del 0,9%, la mayor desde el inicio de 2002. Para el segundo trimestre, y con los datos disponibles, se estima que el incremento se sitúa entre el 0,9% y el 1,1%.

4.1 Agricultura, ramaderia i pesca

Agricultura, ganadería y pesca

 Agricultura, ramaderia i pesca Taxes de variació interanual del PIB a preus constants (en %)	
2001	2002
0,3	2,6

a: avanç

e: estimació

p: previsió

Font: Conselleria d'Economia, Hisenda i Innovació

Respecte de la nova política agrària comuna, en el primer trimestre del 2004 no hi ha hagut novetats, ja que s'ha establert el mes d'agost del mateix any com a data a partir de la qual es començaran a establir acords respecte de la futura aplicació.

▪ Agricultura

Les condicions meteorològiques del primer trimestre de 2004, quant a pluviometria, si no majors que les de l'any anterior, sí que foren constants al llarg de tot el trimestre, cosa que va millorar una mica el cultiu del cereal i, per tant, se'n preveu una bona collita.

La floració d'ametlers gairebé no es va veure perjudicada per l'abundància de boires i humitat, sobretot en les varietats tardanes; en canvi, sí que va tenir influència en algunes varietats primerenques, la producció de les quals es va veure minvada. No obstant això, la collita esperada d'ametles és de normal a bona, cosa que preveu excel·lents preus perquè la producció peninsular ha estat pràcticament nul·la per mor de les gelades sofertes. Igualment, la collita de garroves es presenta excel·lent.

▪ Ramaderia

Com a resultat de l'aparició a finals de 2003 de l'epizootia de la febre catarral ovina o llengua blava, es va programar des de la Conselleria d'Agricultura i Pesca una campanya de vacunació massiva que va començar el mes de febrer de 2004.

El total d'animals vacunats ha estat de 321.025. Ateses les característiques de la vacuna inoculada, hi va haver incidències pel que fa a avortaments i morts en els animals vacunats, per la qual cosa personal de la Conselleria tramita actualment els expedients d'indemnització corresponents

 Agricultura, ganadería y pesca Tasas de variación interanual del PIB a precios constantes (en %)	
2003 (e)	2004 (p)
1,4	2,1 – 2,7

a: avance

e: estimación

p: previsión

Fuente: Consejería de Economía, Hacienda e Innovación.

Respecto a la nueva política agraria común, en el primer trimestre del 2004 no ha habido novedades, dado que se ha establecido el mes de agosto del mismo año, como fecha a partir de la cual se comenzarán a establecer acuerdos respecto a su futura aplicación.

▪ Agricultura

Las condiciones meteorológicas del primer trimestre de 2004, en cuanto a pluviometría, fueron si no mayores que las del año anterior, sí que fueron constantes a lo largo de todo el trimestre, lo cual mejoró sensiblemente el cultivo del cereal y, por tanto, augura una buena cosecha del mismo.

La floración de almendros apenas se vio perjudicada por la abundancia de nieblas y humedad, especialmente en las variedades tardías; en cambio, sí que tuvo influencia en algunas variedades tempranas, cuya producción se vio mermada. Aún así, la cosecha esperada de almendras es de normal a buena, lo cual augura excelentes precios debido a que la producción peninsular ha sido prácticamente nula con motivo de las heladas sufridas. Igualmente, la cosecha de algarrobas se presenta excelente.

▪ Ganadería

Como resultado de la aparición a finales de 2003 de la epizootia de la fiebre catarral ovina o lengua azul, se programó desde la Consejería de Agricultura y Pesca una campaña de vacunación masiva que comenzó el mes de febrero de 2004.

El total de animales vacunados ha sido de 321.025. Dadas las características de la vacuna inoculada, hubo incidencias en cuanto a abortos y muertes en los animales que fueron vacunados, por lo cual, personal de la Consejería tramita actualmente los correspondientes expedientes de indemnización.

Indicadors de agricultura, ramaderia i pesca			Indicadores de agricultura, ganadería y pesca		
	Darrera dada Último dato			Cicle-tendència Ciclo-tendencia T _{t-k} (%)	
Facturació elèctrica (MWh)	mg/my	6.198		↗	12,3
	mg/my	4.356		↗	11,8
	mg/my	627		↗	17,3
	mg/my	1.215		↗	11,7
Gasoil B, vendes (m³)	mg/my	7.350		↗	3,8
	mg/my	5.469		→	1,3
	mg/my	787		↗	34,4
	mg/my	1.094		→	1,4
 Sector agrari					 Sector agrario
Afiliats a la SS ^M	abr.	6.370		↘	-5,3
Matriculació de tractors	abr.	6		↗	4,1
 Sector pesquer					 Sector pesquero
Afiliats al règim especial de la mar ¹	abr.	1.830		→	0,6

Font: Gesa-Endesa, CLH, TTSS, SOIB, DGT, ISM
Assalariats i autònoms. Inclou pesca i transport marítim.

Fuente: Gesa-Endesa, CLH, TTSS, SOIB, DGT, ISM
Asalariados y autónomos. Incluye pesca y transporte marítimo

A l'illa de Mallorca es produïren, per mor de les vacunes, 845 incidències entre morts i avortaments; 406 a Menorca i 49 a Eivissa i Formentera. El total d'animals morts (per la malaltia) i sacrificats per l'epizoòtia ha estat de 468.

▪ Pesca

El primer trimestre de 2004 la producció pesquera va baixar un 5,5% pel que fa a tones; en canvi, va augmentar el valor econòmic un 3%. Això és degut a la tendència dels darrers mesos de pescar aquelles espècies més valuoses en detriment de les de baix preu, com és el cas de la sardina, que és substituïda per la gamba de profunditat —espècie que va ocupar el primer lloc quant a valor econòmic—.

Respecte del mateix període de l'any anterior, destaca la sortida de la sardina del rànking de les deu espècies més capturades i l'entrada del jonquillo, atès l'alt preu al mercat, la pesca del qual va arribar en aquest trimestre als 200.000 €.

En la isla de Mallorca se produjeron con motivo de las vacunas 845 incidencias entre muertes y abortos, 406 en Menorca y 49 en Ibiza y Formentera. El total de animales muertos (por la enfermedad) y sacrificados por la epizootia ha sido de 468.

▪ Pesca

El primer trimestre de 2004 la producción pesquera bajó un 5,5% en cuanto toneladas; en cambio, aumentó su valor económico un 3%. Esto es debido a la tendencia de los últimos meses de pescar aquellas especies más valiosas en detrimento de las de bajo precio, como es el caso de la sardina, que está siendo sustituida por la gamba de profundidad —especie que ocupó el primer lugar en cuanto a valor económico—.

Respecto al mismo periodo del año anterior, destaca la salida de la sardina del *ranking* de las diez especies más capturadas y la entrada del *jonquillo* dado su alto precio en el mercado, alcanzando la pesca del mismo en dicho trimestre los 200.000 €.

Exportacions des de les Balears.				Exportaciones desde Baleares				
Principals mercaderies agràries exportades				Principales mercancías agrarias exportadas				
Gener a desembre de 2003				Enero a diciembre 2003				
Producte								Producto
Principals mercats exterior	Tones		Var.		Milers d'€		Var.	Principales mercados exteriores
	Toneladas		(%)		Miles de €		(%)	
Formatge	↘	1.467	-31,9		↘	4.695	-29,5	Queso
Itàlia		1.265	-25,4			4.116	-26,1	Italia
Bèlgica		178	-58,3			497	-49,0	Bélgica
Patates	↗	17.285	6,4		→	8.179	1,4	Patatas
Regne Unit		10.078	-12,5			4.960	-16,7	Reino Unido
Dinamarca		3.396	57,1			1.619	21,8	Dinamarca
Goma de garroví	↘	1.887	-11,1		↘	10.436	-18,6	Goma de garrofin
Alemanya		750	6,5			4.570	-3,8	Alemania
Japó		318	-15,1			2.098	-19,8	Japón
Ametles	↗	260	17,7		↗	966	20,3	Almendras
Vins i licors	↗	528	90,7		↗	1.662	81,8	Vinos y licores

- Mercas exteriors

Les exportacions dels productes agroindustrial de les Illes Balears milloraren pel que fa als cultius de vins, licors i ametles. No és així en el cas de la patata, el nivell d'exportació de la qual en valor monetari roman constant en relació amb el trimestre anterior.

Les exportacions de vins i licors continuen amb el seu extraordinari ascens i se situen en valors monetaris entorn dels dos milions i mig d'euros.

Quant a la goma de garroví, segueix la tendència com a cultiu líder per volum d'exportació respecte de la resta de productes agroindustrial, a pesar del percentatge negatiu del valor de les seves exportacions al voltant del 18% de variació respecte al període anterior en milers d'euros.

Les exportacions formatgeres es mantenen en descens seguint la tendència del trimestre anterior.

- Mercados exteriores

Las exportaciones de productos agroindustriales de las Illes Balears mejoraron en cuanto a los cultivos de vinos, licores y almendras, no así en el caso de la patata, cuyo nivel de exportación en valor monetario permanece constante en relación al trimestre anterior.

Las exportaciones de vinos y licores continúan con su extraordinario ascenso situándose en valores monetarios entorno a dos millones y medio de euros.

En cuanto a la goma de garrofin, sigue la tendencia como cultivo líder por volumen de exportación respecto a los demás productos agroindustriales, a pesar del porcentaje negativo del valor de sus exportaciones en torno al 18% de variación respecto al periodo anterior en miles de euros.

Las exportaciones de queso se mantienen en descenso siguiendo la tendencia del trimestre anterior.

4.2 Indústria i energia

Industria y energía

Branques de la indústria i l'energia

Taxes de variació del PIB a preus constants (en %).

	Anual				Trimestral			
	2001	2002	2003	2004	2002			
	(e)	(e)	(e)	(p)	I	II	III	IV
PIB	2,5	0,8	0,7	0,9-1,2	0,9	0,6	0,8	0,7

Font: Conselleria d'Economia, Hisenda i Innovació

a: avanç.

e: estimació.

p: previsió.

Ramas de la industria y la energía

Tasas de variación del PIB a precios constantes (en %)

	Trimestral				2004			
	2003				2004			
	I	II	III	IV	I	II	III	IV
PIB	0,7	0,4	0,9	1,0	0,8	0,6-0,8		

Fuente: Consejería de Economía, Hacienda e Innovación

a: avance.

e: estimación.

p: previsión.

Indicadors de la indústria i l'energia

	Darrera dada Último dato		Cicle-tendència Ciclo-tendencia T_{t-k}^t (%)		
Assalariats	ab	24.788		↘	-2,4
Total hores treballades (milers) ¹	mç/mr	3.691,8		→	-1,0
Facturació elèctrica (MWh)	mg/my	24.070		↗	3,1
	mg/my	20.468		↗	3,7
	mg/my	2.615		→	0,4
	mg/my	987		→	-1,5
Facturació elèctrica indústria	mg/my	23.399		→	1,9
	mg/my	19.878		→	2,1
	mg/my	2.560		→	1,2
	mg/my	961		→	0,3
Facturació elèctrica energia	mg/my	671		↗	45,2
	mg/my	590		↗	49,0
	mg/my	55		↗	11,5
	mg/my	26		↗	7,3
Índex d'activitat industrial	mç/mr	152,6		→	2,4
Indicador de producció industrial	ab	112,4		→	0,9
...Energia	ab	120,2		↗	9,9
...Béns de consum	ab	107		↘	-8,7
...Bens intermedis	ab	102,8		→	-0,9
Índex cartera comandes...					Índice cartera de pedidos...
...bens industrials	ab	-12,9		↘	-4,7
...bens de consum	ab	-14,2		→	-0,4

Font: TTSS, Gesa-Endesa, DG d'Economia, INE, MCYT

¹.Nombre d'hores efectives per nombre d'assalariats

Fuente: TTSS, Gesa-Endesa, DGEconomía, INE, MCYT

¹.Número de horas efectivas por número de asalariados.

El sector de la indústria i l'energia continua la feble evolució en els primers mesos de 2004. Si bé cal destacar que l'evolució de la indústria no segueix la mateixa tendència que l'ascendent evolució de la branca energètica.

La indústria reflecteix un descens en l'activitat, sobretot com a resposta a la menor exportació nacional i internacional i a l'evolució dels sectors de la construcció i serveis a Balears. Així, es registra una tendència descendent en els índexs de producció industrial tant de béns de consum com de béns intermedis.

El nombre d'assalariats continua la tendència descendent iniciada en la primavera de 2002. No obstant això, l'increment de l'activitat dels assalariats ha permès mantenir el nombre total d'hores treballades.

L'augment del preu del petroli juntament amb la revaloració del dòlar poden incrementar els costos d'energia i de transport encara que l'evolució dependrà principalment del comportament de la demanda interna i de l'evolució de la temporada turística.

L'increment en el preu del sòl urbanitzable també ha afectat la disponibilitat del sòl industrial.

El sector de l'energia encara registra una evolució positiva gràcies al manteniment de la facturació per a consum domèstic i dels serveis; a pesar que l'augment de la facturació elèctrica energètica es donà a totes les illes, fou a Mallorca on l'increment va ser gairebé del 50%. El seu índex de producció industrial registra una tendència de creixement del 9,9%

El sector de la industria y la energía continúa la débil evolución en los primeros meses de 2004. Si bien cabe destacar que la evolución de la industria no sigue la misma tendencia que la ascendente evolución de la rama energética.

La industria refleja un descenso en la actividad, principalmente como respuesta a la menor exportación nacional e internacional, y a la evolución de los sectores de la construcción y servicios en Baleares. Así, se registra una tendencia descendiente en los índices de Producción Industrial tanto de bienes de consumo como de bienes intermedios.

El número de asalariados continúa la tendencia descendente iniciada en la primavera de 2002. Sin embargo el incremento de la actividad de los asalariados ha permitido mantener el número total de horas trabajadas.

El aumento del precio del petróleo junto con la revalorización del dólar pueden incrementar los costes de energía y de transporte aunque la evolución dependerá principalmente del comportamiento de la demanda interna y de la evolución de la temporada turística.

El incremento en el precio del suelo urbanizable también ha afectado a la disponibilidad del suelo industrial.

El sector de la energía sigue registrando una evolución positiva gracias al mantenimiento de la facturación para consumo doméstico y de los servicios; a pesar de que el aumento de la facturación eléctrica energética tuvo lugar en todas las islas, fue en Mallorca donde el incremento fue casi del 50%. Su índice de producción industrial registra una tendencia de crecimiento del 9,9%.

Facturació elèctrica directa per sectors.(en MWh)			Facturación eléctrica directa por sectores.(en MWh)		
	Darrera dada Último dato		Cicle-tendència Ciclo-tendencia		
				T _{t-k} (%)	
Agroalimentari	mg/my	7.813		↗ 3,6	Agroalimentario
	mg/my	6.207		↗ 4,3	
	mg/my	1.234		→ 1,3	
	mg/my	372		→ 1,0	
Calçat, cuir, tèxtil	mg/my	903		↗ 5,4	Calzado, cuero, textil
	mg/my	653		↗ 6,3	
	mg/my	244		↗ 2,9	
Fusta, moble, suro, plàstic	mg/my	2.639		→ 1,4	Madera, mueble, corcho, plástico.
Paper, arts gràfiques	mg/my	835		↗ 3,7	Papel, artes gráficas
Ciment, calç, guix	mg/my	6.237		→ -1,4	Cemento, cal, yeso
	mg/my	6.221		→ -1,5	
Totxo, teula, vidre	mg/my	1.437		↘ -4,3	Ladrillo, teja, vidrio

Font: Gesa-Endesa

Fuente: Gesa-Endesa

En l'anàlisi per activitats, segons es desprèn de la facturació elèctrica, cal destacar: la recuperació del sector agroalimentari, la millora de la indústria del calçat, cuir i tèxtil, i la reducció d'activitat de la indústria lligada a la construcció.

En el sector agroalimentari, gràcies a les denominacions de qualitat i indicacions geogràfiques de les illes Balears, ja es va experimentar un creixement en el 2003 del 13,5% de les vendes.

L'empresa Kraft a Menorca, presenta un pla de reducció de plantilla en previsió de la retallada de producció durant aquest exercici.

Destaca també l'increment d'energia elèctrica per part de la indústria de calçat, cuir i tèxtil, com a reflex de l'augment de les exportacions durant els primers mesos de l'any (14,2%).

La indústria lligada a la construcció continua amb la reducció d'activitat des de finals de 2002, tal com es reflecteix en el creixement de -0,8% del seu consum elèctric.

- Exportacions

Les exportacions de Balears que es varen incrementar en els primers mesos de l'any varen ser el calçat, la joieria, les aixetes i els mobles.

Destaca l'increment en les exportacions de calçat, del 14,2%, amb creixements significatius en els principals mercats europeus i els Estats Units. Només els mercats asiàtics —Japó, Taiwan i Hong-Kong— registren decreixements.

Les exportacions de joieria s'incrementen, gràcies al mercat francès, sobretot. Per contra, les exportacions de bijuteria als Estats Units pateixen un minvament a causa de la revaloració de l'euro enfront del dòlar, després dels importants avanços registrats en 2003.

Majorica, empresa capdavantera en l'exportació, es compromet a mantenir el 50% de l'activitat i producció en joieria i muntatge i el 80% en perles, dades que no es preveien en l'inici del pla de viabilitat. S'espera que l'acord proposat pel Govern autonòmic per a augmentar la companyia, a part de deslocalitzar part de la producció a Àsia, es reforci el creixement de la seva activitat a mitjà termini, encara que a curt termini suposi un nombre d'acomiadaments i prejubilacions.

S'incrementen les vendes a l'exterior d'aixetes en un 90,5%, dirigides als mercats tradicionals d'aquest sector.

Per acabar, les exportacions de mobles, lligades a les inversions exteriors de cadenes hoteleres amb base a Balears, continuen augmentant.

En el análisis por actividades, según se desprende de la facturación eléctrica, cabe destacar: la recuperación del sector agroalimentario, la mejora de la industria del calzado, cuero y textil, y la reducción de actividad de la industria ligada a la construcción.

En el sector agroalimentario gracias a las denominaciones de calidad e indicaciones geográficas de las Islas Baleares ya se experimentó un crecimiento en el 2003 del 13,5% de las ventas.

La empresa Kraft en Menorca, presenta un plan de reducción de plantilla en previsión del recorte de producción durante el presente ejercicio.

Destaca también el incremento de energía eléctrica por parte de la industria de calzado, cuero y textil, como reflejo del aumento en sus exportaciones en los primeros meses del año (14,2%).

En la industria ligada a la construcción sigue con su reducción de actividad desde finales de 2002, como se refleja en el crecimiento de -0,8% de su consumo eléctrico.

- Exportaciones

Las exportaciones de Baleares que se incrementaron en los primeros meses del año fueron el calzado, la joyería, la grifería y los muebles.

Destaca el incremento en las exportaciones de calzado, del 14,2%, con crecimientos significativos en los principales mercados europeos y Estados Unidos. Sólo los mercados asiáticos —Japón, Taiwan y Hong-Kong— registran decrecimientos.

Las exportaciones de joyería se incrementan, merced principalmente al mercado francés. Por contra, las exportaciones de bisutería a Estados Unidos sufren una merma a causa de la revalorización del euro frente al dólar, tras los importantes avances registrados en 2003.

Majorica, empresa líder en la exportación, se compromete a mantener el 50% de la actividad y producción en joyería y montaje y el 80% en perlas, datos que no se contemplaban en el inicio del plan de viabilidad. Se espera que el acuerdo propuesto por el Gobierno autonómico para aumentar la compañía, aparte de deslocalizar parte de la producción a Asia, se refuerce el crecimiento de su actividad a medio plazo, aunque a corto plazo suponga un número de despidos y prejubilaciones.

Se incrementan las ventas al exterior de grifería en un 90,5%, dirigidas a los mercados tradicionales de este sector.

Por último, las exportaciones de muebles, ligadas a las inversiones exteriores de cadenas hoteleras con base en Baleares, continúan aumentando.

Exportacions des de les Balears. Principals béns industrials exportats. Gener i febrer de 2004		Exportaciones desde Baleares. Principales bienes industriales exportados. Genero y febrero de 2004	
Producte	Milers d'€ Miles de €	Var. (%)	Producto
Principals mercats exteriors			Principales mercados exteriores
Pell i cuir			Piel y cuero
Manufactures de cuir	↘ 523	-20,2	Piel preparada
Itàlia	202	5,9	Italia
Roba i complements de cuir	↘ 284	-2,5	Prendas y complementos de cuero
Mèxic	88	-37,4	México
Calçat	↗ 24.354	14,2	Calzado
França	4.261	30,8	Francia
Alemanya	3.590	11,1	Alemania
Itàlia	3.381	181,0	Italia
Regne Unit	2.409	29,3	Reino Unido
Bèlgica	1.653	-1,0	Bélgica
Portugal	1.199	2,2	Portugal
Marroc	1.130	-30,7	Marruecos
Japó	1.050	-36,1	Japón
Estats Units	876	16,9	Estados Unidos
Països Baixos	483	31,3	Países Bajos
Bijuteria i joieria			Bijuteria i joieria
Joieria	↗ 935	7,2	Joyería
França	605	14,5	Francia
Bijuteria	↘ 1.714	-54,7	Bisutería
França	515	-8,1	Francia
Estats Units	381	-84,6	Estados Unidos
Campanes i campanetes	↘ 533	-39,4	Campanas y campanillas
França	106	-40,0	Francia
Aixetes	↗ 2.101	90,5	Grifería
França	469	124,3	Francia
Hongria	363	62,8	Hungría
Alemanya	312	123,9	Alemania
Àustria	249	478,6	Austria
Mobles	↗ 1.666	54,4	Muebles
Jamaica	1.115	5.666,9	Jamaica
República Dominicana	500	991,3	República Dominicana

Font: Consell Superior de Cambres de Comerç d'Espanya

Fuente: Consejo Superior de Cámaras de Comercio de España

4.3 Construcció

Construcción

Evolució del sector de la construcció

Taxes de variació del PIB a preus constants (en %)

	Anual				2002			
	2001	2002	2003	2004	I	II	III	IV
			(e)	(p)				
PIB	6,8	2,3	1,6		2,6	2,0	2,3	2,3

e: estimació.

p: previsió.

a: avanç.

Font: Conselleria d'Economia, Hisenda i Innovació

Evolución del sector de la construcción

Tasas de variación del PIB a precios constantes (en %)

	Trimestral				2003				2004	
	I	II	III	IV	I	II	III	IV	I	II
PIB	2,0	1,7	1,4	1,3					1,2	0,8-1,0

e: estimación.

p: previsión

a: avanç.

Fuente: Consejería de Economía, Hacienda e Innovación

Indicadors de la construcció

		Darrera dada Último dato	
Assalariats	mg/my	42.202	
Total hores treballades ¹	mç/mz	6.519,2	
Facturació elèctrica (MWh)			
Construcció i obres públiques	mg/my	4.461	
	mg/my	3.199	
	mg/my	357	
	mg/my	905	
Fabricació ciment, calç, guix	mg/my	6.237	
	mg/my	6.221	
	mg/my	16	
Consum aparent de ciment (tones)	fb	67,2	
Preu mig habitatge (€/m ²)	1T	1.849,6	
Preu mig habitatge usat (€/m ²)	mç/mz	1.689,8	

Font: Gesa-Endesa, Oficemen, COAB, Ministeri de Foment, INE, TINSA.

¹.Hores treballades per assalariats

Continua el baix nivell d'activitat en la construcció, encara que la desacceleració no és tan pronunciada com l'any 2003.

Els orígens d'aquesta desacceleració de creixement, iniciada fa dos anys, continuen sent els efectes de la moratòria a les illes, l'increment del preu del sòl, i la menor demanda de segona residència de no-residents afectada per la situació econòmica internacional.

El nombre d'assalariats registrats durant el primer trimestre incrementa la seva tendència descendent (-5,3%), i el nombre d'hores treballades també comença a mostrar símptomes de desacceleració. No obstant el consum de ciment, junt amb l'increment de la facturació elèctrica mostren el manteniment del nivell d'activitat.

Indicadores de la construcción

			Cicle-tendència Ciclo-tendencia T _{t-k} (%)	
Assalariados			↘	-5,3
Total horas trabajadas ¹			→	-3,6
Facturación eléctrica (MWh)				
Construcción y obras públicas			↗	5,5
			↗	3,6
			→	-0,9
			↗	17,5
Fabricación cemento, cal, yeso			→	-1,4
			→	-1,5
			↗	22,2
Consumo aparente de cemento (toneladas)			→	-1,1
Precio medio vivienda (€/m ²)			↗	12,3
Precio medio vivienda usada (€/m ²)			↗	19,0

Fuente: Gesa-Endesa, Oficemen, COAB, Ministeri de Foment, INE, TINSA.

¹.Horas trabajadas por asalariados

Continúa el bajo nivel de actividad en la construcción, aunque la desacceleración no es tan pronunciada como en 2003.

Los orígenes de esta desacceleración de crecimiento, iniciada hace dos años, siguen siendo los efectos de la moratoria en las islas, el incremento del precio del suelo, y la menor demanda de segunda residencia de no-residentes afectada por la situación económica internacional.

El número de asalariados registrados durante el primer trimestre incrementa su tendencia descendente (-5,3%), y el número de horas trabajadas también empieza a mostrar síntomas de desacceleración. Sin embargo el consumo de cemento, junto con el incremento de la facturación eléctrica muestran el mantenimiento del nivel de actividad.

Indicadors avançats de la construcció			Indicadores adelantados de la construcción		
	Darrera dada Último dato		Cicle-tendència Ciclo-tendencia T_{t-k}^t (%)		
Col·legi d'Arquitectes - visats					Colegio de arquitectos
Pressuposts (milers d'€ constants)	fb	70.143		↗ 3,45	Presupuestos (miles € constantes)
	fb	47.540		↗ 12,8	
	fb	13.528		↘ -27,3	
	fb	9.074		↗ 3,6	
Projectes	fb	733		↘ -5,2	Proyectos
	fb	571		↘ -3,6	
	fb	106		↘ -13,2	
	fb	56		↘ -5,6	
Habitatges visats	fb	762		↘ -5,4	Viviendas visadas
	fb	481		↘ -2,5	
	fb	116		↗ 5,4	
	fb	165		↘ -22,7	
Hipoteques en finques rústiques (milers d'€ constants)	fb	12.723		↗ 43,3	Hipotecas en fincas rústicas(miles € constantes)
Hipoteques en finques urbanes sobre habitatges(milers d'€ constants)	fb	93.124		↗ 28,31	Hipotecas en fincas urbanas sobre viviendas(miles € constantes)
Hipoteques en finques urbanes sobre solars (milers d'€ constants)	fb	17.727		↗ 88,9	Hipotecas en fincas urbanas sobre solares (miles € constantes)
Hipoteques en finques urbanes sobre altres urbanes (milers d'€ constants)	fb	56.652		↗ 111,2	Hipotecas en fincas urbanas sobre otras urbanas (miles € constantes)
Licitació pública T_{15}^{15} (milers d'€ constants)	fb	61.384		↗ 65,0	Licitación pública T_{15}^{15} (miles € constantes)

L'augment del preu de l'habitatge continua essent elevat, tant en l'habitatge nou (12,3%) com en l'habitatge usat (19%), situant-se per damunt de la mitjana nacional. Malgrat això el nombre d'hipoteques s'ha incrementat significativament, d'alguna manera com a conseqüència dels baixos tipus d'interès i de l'augment de renda disponible de les famílies.

Respecte als indicadors avançats, la licitació pública s'incrementà un 65%.

No obstant la xifra de projectes visats és inferior a la de 2003, essent la caiguda més elevada la registrada a l'illa de Menorca.

El aumento del precio de la vivienda sigue siendo elevado, tanto en la vivienda nueva (12,3%) como en la vivienda usada (19%), situándose por encima de la media nacional. A pesar de ello el número de hipotecas se ha incrementado significativamente, en cierto modo como consecuencia de los bajos tipos de interés y del aumento de renta disponible de las familias.

Respecto a los indicadores avanzados, la licitación pública se incrementó un 65%.

Sin embargo la cifra de proyectos visados es inferior a la de 2003, siendo la caída más elevada la registrada en la isla de Menorca.

4.4. Serveis

Evolució del sector dels serveis

Taxes de variació del PIB a preus constants (en %)

	Anual				Trimestral							
	2001	2002	2003	2004	2002				2003			
			(e)	(p)	I	II	III	IV	I	II	III	IV
PIB	3,0	0,7	0,5	1,3-1,6	1,0	0,7	0,5	0,4	0,3	0,4	0,7	0,6

Font: Conselleria d'Economia, Hisenda i Innovació

a: avanç.

e: estimació.

p: previsió.

Servicios

Evolución del sector de los servicios

Tasas de variación del PIB a precios constantes (en %)

	Anual				Trimestral							
	2001	2002	2003	2004	2002				2003			
			(e)	(p)	I	II	III	IV	I	II	III	IV
PIB	3,0	0,7	0,5	1,3-1,6	1,0	0,7	0,5	0,4	0,3	0,4	0,7	0,6

Fuente: Consejería de Economía, Hacienda e Innovación

a: avance.

e: estimación.

p: previsión.

Indicadors dels serveis

	Darrera dada/ Último dato		Cicle-tendència Ciclo-tendencia T_{t-k}^t (%)	
Assalariats	ab	243.957	↗	2,6
Total d'hores treballades (milers) ¹	mç/mr	30.602	→	1,1
Facturació elèctrica (MWh)	mg/my	142.107	↗	11,4
	mg/my	116.084	↗	11,5
	mg/my	9.994	↗	10,5
	mg/my	16.029	↗	12,6

Fonts: TTSS, Gesa-Endesa, INE.

¹. Sèrie revisada. Inclou règim especial de la llar des de gener de 2001.

El sector serveis presenta una previsió de creixement per a l'any 2004 d'entre un 1,3% i un 1,6%, producte d'un lleuger increment en l'afluència turística, una despesa mitjana per turista que roman estable i un cert dinamisme en comerç, transport i finances.

Aquesta lenta recuperació és marcada més que més per les baixes taxes de creixement de les economies europees i la fortalesa de l'euro enfront de la lliura.

Pel que fa al mercat laboral, continua la tendència a l'alça del nombre d'assalariats (2,6%) a pesar de l'increment dels costos laborals totals per treballador i mes en un 5,5%.

En el sector turístic, s'aprecia un canvi de tendència en el consum de viatges, cosa que afecta sobretot les destinacions estiuenques clàssiques: una fragmentació de les vacances anuals i el desig de viatjar a diferents llocs provoca que es viatgi més, però amb estades més curtes; un augment de la preferència pel tot inclòs, que suposa per al consumidor un pressupost de despeses tancat que li permet saber quins seran els costos totals durant les seves vacances, i l'aparició de les companyies aèries de baix cost, que està provocant un desplaçament del turisme amb allotjament en establiments hotelers cap a un turisme residencial. Es registra un increment dels viatges directes i la utilització cada vegada més freqüent d'Internet com a canal de venda, que concentra el 90% de les vendes de les companyies de baix cost.

Indicadores de los servicios

	Darrera dada/ Último dato		Cicle-tendència Ciclo-tendencia T_{t-k}^t (%)	
Asalariados	ab	243.957	↗	2,6
Total de horas trabajadas (miles) ¹	mç/mr	30.602	→	1,1
Facturación eléctrica (MWh)	mg/my	142.107	↗	11,4
	mg/my	116.084	↗	11,5
	mg/my	9.994	↗	10,5
	mg/my	16.029	↗	12,6

Fuentes: TTSS, Gesa-Endesa, INE.

¹. Serie revisada. Incluye régimen especial del hogar desde enero del 2001.

El sector servicios presenta una previsión de crecimiento para el año 2004 de entre un 1,3% y un 1,6%, producto de un ligero incremento en la afluencia turística, un gasto medio por turista que permanece estable y un cierto dinamismo en comercio, transporte y finanzas.

Esta lenta recuperación viene marcada sobre todo por las bajas tasas de crecimiento de las economías europeas y la fortaleza del euro frente a la libra.

En referencia al mercado laboral, continúa la tendencia al alza del número de asalariados (2,6%) a pesar del incremento de los costes laborales totales por trabajador y mes en un 5,5%.

En el sector turístico, se aprecia un cambio de tendencia en el consumo de viajes, que afecta en especial a los destinos veraniegos clásicos: una fragmentación de las vacaciones anuales y el deseo de viajar a diferentes destinos está provocando que se viaje más, pero con estancias más cortas; un aumento de la preferencia por el todo incluido, que supone al consumidor un presupuesto de gastos cerrado permitiéndole saber cuales van a ser los costes totales durante sus vacaciones, y la aparición de las compañías aéreas de bajo coste, que está provocando un desplazamiento del turismo con alojamiento en establecimientos hoteleros hacia un turismo residencial. Se registra un incremento de los viajes directos y la utilización cada vez más frecuente de Internet como canal de venta, que concentra el 90% de las ventas de las compañías de bajo coste.

4.4.1. Comerç i banca Comercio y banca

Comerç Comercio

	Darrera dada Último dato		Var. interanual (%)	
Índex de vendes al detall	mg/my	107,7	↗	2,6
Índex d'ocupació	1T	98,7	→	1,4

Font: INE, TGSS.

Fuente: INE.

Crèdit i estalvi Crédito y ahorro

	Darrera dada Último dato		Cicle-tendència Ciclo-tendencia T_{t-k}^t (%)	
Depòsits (milions d'€)	1T	12.497	↗	4,6
Crèdits (milions d'€)	1T	21.024	↗	13,5
Hipoteques (milions d'€)	fb	548	↗	62,6
Hipoteques, nombre	fb	3.927	↘	-6,7

Font: BE, INE.

Fuente: BE, INE.

• Comerç

Les vendes del comerç minorista han augmentat un 2,6% respecte al mateix mes de l'any anterior. Aquest increment és sostingut per l'expansió de la renda real disponible, fonamentada sobretot en la fortalesa de l'ocupació i en el descens de la taxa d'inflació durant els primers mesos de l'any.

L'índex d'ocupació en el sector minorista, que mostra l'evolució de la feina assalariada i no assalariada, registra en el primer trimestre de 2004 una taxa de variació interanual positiva de l'1,4%.

• Institucions de crèdit i estalvi

L'estalvi continua creixent durant el darrer any a una taxa del 4,6%, encara que d'una manera més moderada que els crèdits (13,5%) on s'inclouen, a part dels crèdits hipotecaris concedits a les famílies, els concedits a empreses i a semiresidents.

El procés inflacionista en el mercat immobiliari i el baixos tipus d'interès es continuen perfilant com les principals causes d'aquesta evolució.

L'anomenat efecte riquesa, que senten els consumidors a conseqüència de la revaloració experimentada dels seus habitatges en propietat, ha provocat que les famílies se sentin segures i estalviïn cada vegada menys.

L'import total dels crèdits ascendeix en el primer trimestre a 21.024 milions d'euros, dels quals 20.216 milions es corresponen a préstecs del sector privat de l'economia.

• Comercio.

Las ventas del comercio minorista, medidas en términos constantes, han aumentado un 2,6% respecto al mismo mes del año anterior. Este incremento viene sostenido por la expansión de la renta real disponible, apoyada fundamentalmente en la fortaleza del empleo y en el descenso de la tasa de inflación durante los primeros meses del año.

El índice de ocupación en el sector minorista, que muestra la evolución del empleo asalariado y no asalariado, registra en el primer trimestre de 2004 una tasa de variación interanual positiva del 1,4%.

• Instituciones de crédito y ahorro.

El ahorro sigue creciendo en el último año a una tasa del 4,6% aunque de una forma más moderada que los créditos (13,5%) en donde se incluyen, a parte de los créditos hipotecarios concedidos a las familias, los concedidos a empresas y a semiresidentes.

El proceso inflacionista en el mercado inmobiliario y los bajos tipos de interés se siguen perfilando como las principales causas de esta evolución.

El llamado efecto riqueza que sienten los consumidores a consecuencia de la revalorización experimentada de sus viviendas en propiedad, ha provocado que las familias se sientan seguras y ahorren cada vez menos.

El montante total de los créditos asciende en el primer trimestre a 21.024 millones de euros, de los cuales 20.216 millones de euros se corresponden a préstamos del sector privado de la economía.

L'alentiment econòmic en el mercat immobiliari contraresta en el mercat immobiliari els baixos tipus d'interès, cosa que propicia la reducció en el nombre d'hipoteques subscrites -6,7%. Per contra, el creixement del capital manllevat, 62,2%, reflecteix l'escalada dels preus dels immobles.

La ralentización económica en el mercado inmobiliario está contrarrestando en el mercado inmobiliario los bajos tipos de interés, lo que propicia la reducción en el número de hipotecas suscritas, -6,7%. Por el contrario, el crecimiento del capital prestado 62,2%, refleja la escalada de los precios de los inmuebles.

4.4.2. Transport			Transporte		
Transport			Transporte		
	Darrera dada Último dato			Ciclo-tendència Ciclo-tendencia T_{t-k}^t (%)	
Transport aeri					Transporte aéreo
Passatgers arribats	ab	828.875		↗ 4,2	Pasajeros llegados
	ab	694.114		↗ 7,3	
	ab	51.917		→ -1,9	
	ab	82.844		→ 1,1	
Transport de mercaderies, tones	mç/mr	2.133.362		↘ -6,2	Transporte de mercaderías, Tn
amb destinació/origen a Espanya	mç/mr	1.903.371		↘ -2,2	con destino/origen en España
amb destinació/origen estranger	mç/mr	229.991		↘ -20,8	con destino/origen en extranjero
Vendes de querosè, quilolitres	mç/mr	259.419		↗ 9,1	Ventas de queroseno, kilolitros
Transport marítim					Transporte marítimo
Passatgers arribats línia regular	mç/mr	61.229		↘ -16,4	Pasajeros llegados línea regular
Passatgers creuers turístics	mç/mr	2.152		↘ -7,0	Pasajeros cruceros turísticos
Mercaderies – entrades i sortides, tones	mç/mr	2.133,3		↘ -2,1	Mercancías – entradas y salidas, Toneladas
	mç/mr	1.577,9		↘ -3,2	
	mç/mr	275,9		↘ -5,8	
	mç/mr	279,5		↘ -4,0	

• Transport aeri

Continua el creixement en l'activitat aeroportuària, amb una tendència a l'alça en el nombre de passatgers arribats del 4,2%. Aquest augment es concentra en l'aeroport de Mallorca.

El transport de mercaderies per via aèria, mesurat segons el seu pes, disminueix, especialment en els vols amb l'estranger.

• Transport marítim

El trànsit de passatgers en els ports de Balears el primer trimestre, descendeix, tant en l'arribades en línies regulars (-16,4%) com en els creuers turístics (-7%).

El tonatge de les mercaderies embarcades i desembarcades en els ports manté una tendència negativa.

• Transporte aéreo

Continúa el crecimiento en la actividad aeroportuaria, con una tendencia al alza en el número de pasajeros llegados (4,2%). Dicho aumento se concentra en el aeropuerto de Mallorca.

El transporte de mercancías por vía aérea, medido según su peso, disminuye, especialmente en los vuelos con el extranjero.

• Transporte marítimo

El tránsito de pasajeros en los puertos de Baleares el primer trimestre, descende, tanto en la llegadas en líneas regulares (-16,4%) como en los cruceros turísticos (-7%).

El tonelaje de las mercancías embarcadas y desembarcadas en los puertos mantiene una tendencia negativa.

4.4.3. Turisme. Viatgers					Turismo. Viajeros					
Visitants arribats a les Illes					Visitantes llegados a las Islas					
	I trimestre					Gener a abril				
	Nombre	Nombre	Var (%)	% sobre Total			Acumulado	Var. (%)	% sobre Total	
Via aèria	↗	985.410	8,8	94,7	✈	➔	1.621.718	0,2	93,6	Vía aérea
Passatgers Internacionals	↗	730.986	8,6	70,3	☐	➔	1.252.329	-0,1	72,3	Pasajeros internacionales
Regne Unit	➔	158.948	1,1	15,3	UK	➔	327.545	-1,6	18,9	Reino Unido
Alemanya	↗	489.008	14,2	47,0	D	↗	740.409	5,2	42,7	Alemania
Itàlia	↘	3.992	-28,7	0,4	I	↘	7.554	-63,6	0,4	Italia
França	↗	10.577	4,8	1,0	F	↘	31.814	-15,8	1,8	Francia
Bèlgica	↗	3.743	18,3	0,4	B	↘	12.282	-3,3	0,7	Bélgica
Holanda	↘	1.942	-21,0	0,2	NL	↘	7.512	-39,8	0,4	Holanda
Suïssa	↗	13.635	6,6	1,3	CH	➔	24.713	0,1	1,4	Suiza
Suècia	↘	2.645	-73,4	0,3	S	↘	12.597	-41,3	0,7	Suecia
Altres països	↗	46.496	8,5	4,5	X	➔	87.903	1,5	5,1	Otros países
Espanya – turistes	↗	254.424	8,9	24,5	E	➔	369.389	1,1	21,3	España – turistas
Via marítima - turistes	↗	54.795	20,9	5,3	⚓	↗	111.513	22,6	6,4	Vía marítima – turistas
Internacional	↗	11.472	234,9	1,1	☐	↗	31.913	219,4	1,8	Internacional
Espanya	↗	43.323	3,4	4,2	E	➔	79.600	-1,7	4,6	España
Total	↗	1.040205	24,1	100	🌐	➔	1.733231	1,4	100	Total
Font: AENA. CITTIB.					Fuente: AENA. CITTIB.					

Font: AENA, CITTIB.

Fuente: AENA, CITTIB

En el primer quadrimestre de l'any el nombre total de visitants arribats a Balears registra un mínim augment (1,4%) respecte de 2003.

La xifra de passatgers internacionals arribats per via aèria roman en nivells similars als registrats l'any anterior.

Descendeix de mica en mica la quantitat de passatgers britànics (-1,6%), mentre que es recupera modestament la d'alemanys (5,2%).

El turisme espanyol manté un comportament estable, tant per via aèria (1,1%) com per marítima (-1,7%).

En el primer cuatrimestre del año el número total de visitantes llegados a Baleares registra un mínimo aumento (1,4%) respecto de 2003.

La cifra de pasajeros internacionales llegados por vía aérea permanece en niveles similares a los registrados el año anterior.

Desciende ligeramente la cantidad de pasajeros británicos (-1,6%), mientras que se recupera modestamente la de alemanes (5,2%).

El turismo español mantiene un comportamiento estable, tanto por vía aérea (1,1%) como por marítima (-1,7%).

Visitants arribats a Mallorca						Visitantes llegados a Mallorca				
	I trimestre						Gener a abril			
	Nombre	Nombre	Var (%)	sobre Total			Acumulat	Var. (%)	sobre Total	
							Acumulado			
Via aèria	↗	948.697	9,7	97,8	✈	↗	1.552.480	4,1	95,5	Vía aérea
Passatgers Internacionals	↗	718.760	8,6	44,0	☐	➡	1.207.578	1,8	74,3	Pasajeros internacionales
Regne Unit	↗	152.004	1,1	9,3	UK	➡	302.096	0,6	12,0	Reino Unido
Alemanya	↗	483.801	14,0	29,6	D	↗	727.205	5,8	29,0	Alemania
Itàlia	↘	3.972	-29,0	0,2	I	↘	7.296	-46,2	0,3	Italia
França	↗	10.545	4,6	0,6	F	↘	28.411	-10,2	1,1	Francia
Bèlgica	↗	3.743	18,3	0,2	B	↗	11.788	3,2	0,5	Bélgica
Holanda	↘	1.100	-55,3	0,1	NL	↘	6.711	-37,4	0,3	Holanda
Suïssa	↗	13.623	6,6	0,8	CH	➡	24.698	1,2	1,0	Suiza
Suècia	↘	2.645	-73,4	0,2	S	↘	12.314	-42,6	0,5	Suecia
Altres països	↗	46.485	8,9	2,8	X	↗	87.059	2,1	3,5	Otros países
Espanya – turistes	↗	229.937	16,8	14,1	E	↗	344.902	13,0	21,2	España – turistas
Via marítima - turistes	↗	35.300	31,4	3,6	⚓	↗	73.625	41,6	2,9	Vía marítima – turistas
Internacional	↗	9960	589,3	1,0	☐	↗	27.161	63,5	1,1	Internacional
Espanya	➡	25.340	-0,3	2,6	E	↘	46.464	-3,8	1,9	España
Total	↗	983.997	10,1	100	🌐	↗	1.626.105	5,4	100	Total

Font: AENA, CITTIB.

El nombre de visitants arribats a **Mallorca** en el primer quadrimestre de l'any augmenta un 5,4% i es registren increments tant per via aèria com marítima.

La xifra de passatgers alemanys creix un 5,8% pel que fa al mateix trimestre de l'any anterior, mentre que la de britànics es manté estable.

Augmenta sensiblement el flux de turistes per via marítima, gràcies a l'evolució positiva dels visitants internacionals.

El total de viatgers arribats a **Menorca** durant el primer quadrimestre de l'any s'ha mantingut en un nivell similar a l'arribat en 2003. El minvament en el nombre de visitants britànics (-7,5%) ha estat compensat pel creixement en el nombre de turistes espanyols (15,1%).

A les **Pitiüses** el flux total de visitants es va reduir en un 10,3%. La millora en el mercat espanyol — amb un increment del 26,6% per via aèria i del 4,9% per via marítima— no arriba a recuperar les pèrdues registrades en les xifres d'alemanys (-17,9%) i britànics (-44,6%).

Fuente: AENA, CITTIB.

El número de visitantes llegados a **Mallorca** en el primer cuatrimestre del año aumenta un 5,4%, registrándose incrementos tanto por vía aérea como marítima.

La cifra de pasajeros alemanes crece un 5,8% con respecto al mismo trimestre del año anterior, mientras que la de británicos se mantiene estable.

Aumenta sensiblemente el flujo de turistas por vía marítima, merced a la evolución positiva de los visitantes internacionales.

El total de viajeros llegados a **Menorca** durante el primer cuatrimestre del año se ha mantenido en un nivel similar al alcanzado en 2003. La merma en el número de visitantes británicos (-7,5%) ha sido compensada por el crecimiento en el número de turistas españoles (15,1%).

En las **Pitiusas** el flujo total de visitantes se redujo en un 10,3%. La mejora en el mercado español — con un incremento del 26,6% por vía aérea y del 4,9% por vía marítima— no alcanza a recuperar las pérdidas registradas en las cifras de alemanes (-17,9%) y británicos (-44,6%).

Visitants arribats a Menorca					Visitantes llegados a Menorca					
I trimestre					Gener a abril					
	Nombre	Nombre	% Var sobre (%)	Total		Acumulat Acumulado	Var. (%)	% sobre Total		
Via aèria	↗	27.597	13,8	90,8	✈	↘	54.729	3,4	91,4	Vía aérea
Passatgers Internacionals	↗	6.314	-2,7	20,8	☐	↘	19.704	-11,7	33,9	Pasajeros internacionales
Regne Unit	↘	6.291	-5,4	7,2	UK	↘	18.363	-7,5	30,7	Reino Unido
Alemanya	↘	0	0	0	D	↘	484	-53,4	0,3	Alemania
Itàlia	↘	6	0	0	I	↘	600	-28,3	0,4	Italia
França	↘	2	0	0	F	↘	20	-68,8	0,0	Francia
Bèlgica	↘	0	0	0	B	↗	102	9,7	0,1	Bélgica
Holanda	↘	0	0	0	NL	↘	449	-35,1	0,3	Holanda
Suïssa	↗	5	66,7	0	CH	↗	10	25,0	0,0	Suiza
Suècia	↘	0	0	0	S	↘	283	-1,0	0,2	Suecia
Altres països	↘	5	0	0	X	↘	5	-96,6	0,0	Otros países
Espanya – turistes	↗	21.283	19,8	70,0	E	↘	34.413	15,1	57,5	España – turistas
Via marítima - turistes	↘	2.810	-12,5	9,2	⚓	↘	5.152	-21,3	8,6	Vía marítima – turistas
Internacional	↘	144	-63,7	0,5	☐	↘	166	-76,5	0,3	Internacional
Espanya	↘	2.666	-5,2	8,8	E	↘	4.986	-14,8	8,3	España
Total	↘	30.407	-41,2	100	🌐	↗	59.881	0,7	100	Total

Visitants arribats a les Pitiuses					Visitantes llegados a Pitiusas					
I trimestre					Gener a abril					
	Nombre	Nombre	% Var sobre (%)	Total		Acumulado	Var. (%)	% sobre Total		
Via aèria	↗	30.514	31,7	64,6	✈	↘	63.520	-15,1	66,0	Vía aérea
Passatgers Internacionals	↗	5.912	41,1	12,9	☐	↘	25.047	-43,7	9,9	Pasajeros internacionales
Regne Unit	↗	653	145,5	1,4	UK	↘	7.086	-44,6	2,8	Reino Unido
Alemanya	↗	5.207	39,3	11,0	D	↘	12.720	-17,9	5,0	Alemania
Itàlia	↗	14	36,6	0	I	↘	252	-96,0	0,1	Italia
França	↗	30	23,3	0,1	F	↘	3.401	-44,1	1,3	Francia
Bèlgica	↘	0	0	0	B	↘	392	-67,2	0,2	Bélgica
Holanda	↘	0	0	0	NL	↘	352	-66,9	0,1	Holanda
Suïssa	↘	2	-71,4	0	CH	↘	5	-99,8	0,0	Suiza
Suècia	↘	0	0	0	S	↘	0	0	0	Suecia
Altres països	↘	6	-96,4	0	X	↘	839	-32,1	0,3	Otros países
Espanya – turistes	↗	24.602	29,6	52,1	E	↗	38.473	26,6	40,0	España – turistas
Via marítima - turistes	↗	16.685	9,3	35,4	⚓	↗	32.736	1,0	34,0	Vía marítima – turistas
Internacional	↘	1.368	-13,6	2,9	☐	↘	4.586	-18,0	4,2	Internacional
Espanya	↗	15.317	12,0	32,5	E	↗	28.150	4,9	29,2	España
Total	↗	47.199	22,8	100	🌐	↘	96.256	-10,3	100	Total

4.4.4. Turisme. Allotjament					Turismo. Alojamiento				
Establiments turístics					Establecimientos turísticos				
I Trimestre 2004					I Cuatrimestre 2004				
	Nombre	Var. (%)	% sobre Total		Nombre	Var. (%)	% sobre Total		
	Número				Número				
 Pernotacions	↘	3.285.266	-6,6	100	↘	5.871.037	-8,8	100	Pernotaciones
Establiment hotelier	↘	3.084.884	-6,0	93,9	↘	5.431.091	-7,3	92,5	Establecimiento hotelero
Apartament turístic	↘	168.834	-18,2	5,1	↘	439.946	-17,3	7,5	Apartamento turístico
Turisme rural	↗	31.548	69,6	1,0	↗	60.198	19,8	1,0	Turismo rural
Càmping	→	0	0	0	→	0	0	0	Campamento turístico
 Viatgers	↘	515.577	-0,2	100	↘	933.277	-5,6	100	Viajeros
Establiment hotelier	↘	488.242	-0,3	95,8	↘	879.137	-4,9	94,2	Establecimiento hotelero
Apartament turístic	↗	21.606	13,2	4,2	↗	54.140	2,7	5,8	Apartamento turístico
Turisme rural	↘	5.729	-24,6	1,1	→	9.072	-17,1	1,0	Turismo rural
Càmping	→	0	0	0	→	0	0	0	Campamento turístico
 Estada mitjana (dies)	↘	6,4	-5,3		↘	6,3	-3,4		Estancia media (días)
Establiment hotelier	↘	6,3	-5,7		↘	6,2	-2,4		Establecimiento hotelero
Apartament turístic	↘	7,8	-27,7		↘	8,1	-19,5		Apartamento turístico
Turisme rural	↗	5,5	45,3		↗	6,6	44,5		Turismo rural
Càmping	→	0	0		→	0	0		Campamento turístico

Font: INE

En el període de gener a abril el nombre de pernoctacions en establiments turístics d'allotjament descendeix un 8,8% pel que fa al mateix període de l'any anterior. La reducció és marcada tant per un menor nombre d'hostes com per un abreujament de l'estada mitjana.

Als establiments hotelers es redueix la xifra de pernoctacions (-7,3%) a causa del minvament del nombre de viatgers internacionals (-7,0%) i l'escurçament de l'estada mitjana (-2,6%).

Es registra una menor estada mitjana en els apartaments turístics (-19,5%), sobretot per part dels viatgers internacionals.

A causa del menor nombre d'establiments oberts durant els mesos de març i abril, el grau d'ocupació s'incrementa.

Fuente: INE

En el período de enero a abril el número de de pernoctaciones en establecimientos turísticos de alojamiento descende un 8,8% con respecto al mismo período del año anterior. La reducción viene marcada tanto por un menor número de huéspedes como por abreviamento de la estancia media.

En los establecimientos hoteleros se reduce la cifra de pernoctaciones (-7,3%) a causa de la merma del número de viajeros internacionales (-7,0%) y el acortamiento de su estancia media (-2,6%).

Se registra una menor estancia media en los apartamentos turísticos (-19,5%), principalmente por parte de los viajeros internacionales.

Debido al menor número de establecimientos abiertos durante los meses de marzo y abril, el grado de ocupación se incrementa.

Grau d'ocupació, en %	Gener Enero	Febrer Febrero	Març Marzo	Abril Abril	Grado de ocupación, %
Establiment hotelier ¹	40,3	53,5	59,7	56,2	Establecimiento hotelero
Diferència amb l'any 2003	1,4	4,0	1,5	4,8	Diferencia con el año 2003
Apartament turístic ¹	24,5	31,3	24,6	42,2	Apartamento turístico
Diferència amb l'any 2003	-2,6	0,6	4,7	2,5	Diferencia con el año 2003

Turisme Internacional				Turismo Internacional			
	I Trimestre 2004			I Cuatrimestre 2004			
	Nombre Número	Var. (%)	% sobre Total	Nombre Número	Var. (%)	% sobre Total	
 Pernoctacions	 2.387.674	-7,7	100	 4.477.982	-11,3	100	Pernoctaciones
Establiment hotel·er	 2.203.567	-6,8	92,3	 4.012.023	-9,4	90,7	Establecimiento hotelero
Apartament turístic	 156.078	-21,0	6,5	 411.960	-20,0	9,3	Apartamento turístico
Turisme rural	 28.029	16,8	1,2	 53.999	24,6	1,2	Turismo rural
Càmping	 0	0	0	 0	0	0	Campamento turístico
 Viatgers	 344.627	0,4	100	 664.751	-7,7	100	Viajeros
Establiment hotel·er	 320.684	0,1	93,1	 608.302	-7,0	91,2	Establecimiento hotelero
Apartament turístic	 19.334	8,3	5,6	 49.080	-1,5	8,8	Apartamento turístico
Turisme rural	 4.609	-9,7	1,3	 7.369	-8,0	1,1	Turismo rural
Càmping	 0	0	0	 0	0	0	Campamento turístico
 Estada mitjana (dies)	 6,9	-8,0		 6,8	-2,8		Estancia media (días)
Establiment hotel·er	 6,9	-6,8		 6,6	-2,6		Establecimiento hotelero
Apartament turístic	 8,1	-27,6		 8,4	-18,8		Apartamento turístico
Turisme rural	 6,1	29,3		 7,3	-35,4		Turismo rural
Càmping	 0	0		 0	0		Campamento turístico

Turisme nacional				Turismo nacional			
	IV Trimestre			I Cuatrimestre Enero-Abril			Fuente: INE
	Nombre Número	Var. (%)	% sobre Total	Nombre Número	Var. (%)	% sobre Total	
 Pernoctacions	 897.593	-3,5	100	 1.447.054	-0,3	100	Pernoctaciones
Establiment hotel·er	 881.317	-3,9	98,2	 1.419.068	-0,6	98,1	Establecimiento hotelero
Apartament turístic	 12.757	74,1	1,4	 27.986	60,5	1,9	Apartamento turístico
Turisme rural	 3.519	-26,3	0,4	 6.199	-10,2	0,4	Turismo rural
Càmping	 0	0	0	 0	0	0	Campamento turístico
 Viatgers	 170.950	-1,3	100	 275.895	-0,3	100	Viajeros
Establiment hotel·er	 167.558	-1,1	98,0	 270.835	0,0	98,2	Establecimiento hotelero
Apartament turístic	 2.272	82,9	1,3	 5.060	73,9	1,8	Apartamento turístico
Turisme rural	 1.120	-55,1	0,7	 1.703	-41,9	0,6	Turismo rural
Càmping	 0	0	0,0	 0	0	0	Campamento turístico
 Estada mitjana (dies)	 5,3	-2,2		 5,2	-0,2		Estancia media (días)
Establiment hotel·er	 5,3	-2,9		 5,2	-0,6		Establecimiento hotelero
Apartament turístic	 5,6	-4,8		 5,5	-7,8		Apartamento turístico
Turisme rural	 3,1	64,0		 3,6	54,7		Turismo rural
Càmping	 0	0		 0	0		Campamento turístico

Font: INE

Fuente: INE

Establiments Hotelers	I trimestre			Gener a abril	Enero a abril			Establecimientos hoteleros
	Nombre	Número	Var. (%)		Nombre	Número	Var. (%)	
 Pernotacions	↘	2.936024	-5,4	↘	5.282231	-4,7	Pernotaciones	
Internacional	↘	2.184655	-6,4	↘	3.993111	-8,0	Internacional	
Espanyol	↘	751.369	-2,3	↗	1.289120	7,3	Español	
 Viatgers	→	449.270	0,5	→	840.265	-1,2	Viajeros	
Internacional	→	315.072	0,5	↘	602.690	-4,8	Internacional	
Espanyol	→	134.298	0,5	↗	237.575	9,5	Español	
 Estada mitjana (dies)	↘	6.5	-5,9	↘	6,3	-3,5	Estancia media (días)	
Internacional	↘	6.9	-6,9	↘	6,6	-3,3	Internacional	
Espanyol	↘	5.6	-2,7	↘	5,4	-2,0	Español	

A **Mallorca**, els establiments hotelers durant el primer quadrimestre de l'any registren un menor nombre de pernoctacions a causa del lleuger minvament de viatgers (-1,2%) i l'escurçament de l'estada mitjana (-3,5%).

Menorca i Eivissa també han notat la reducció de visitants internacionals durant els primers mesos de l'any.

Encara que el mercat alemany i britànic encara representa més del 75% del mercat internacional, es preveu que les Illes veuran paliat el potencial descens del turisme britànic amb altres mercats, sobretot l'espanyol i l'italià.

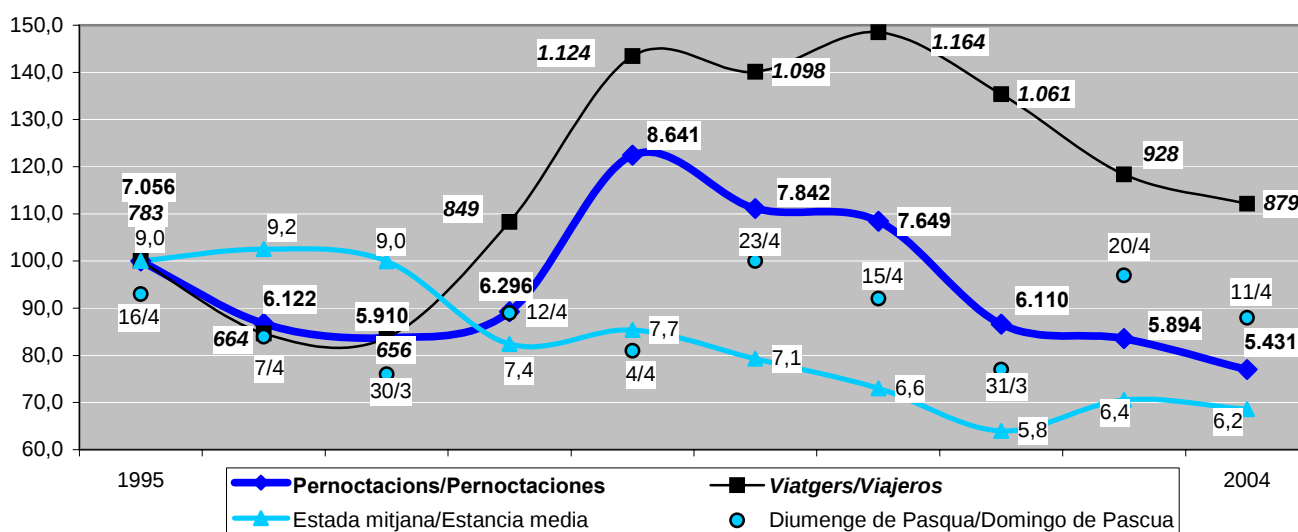
En **Mallorca**, los establecimientos hoteleros durante el primer cuatrimestre del año registran un menor número de pernoctaciones debido a la ligera merma de viajeros (-1,2%) y al acortamiento de la estancia media (-3,5%).

Menorca e Ibiza también han notado la reducción de visitantes internacionales durante los primeros meses del año.

Aunque el mercado alemán y británico siguen representando más del 75% del mercado internacional, se prevé que las islas verán paliado el potencial descenso del turismo británico con otros mercados, principalmente el español y el italiano.

Evolució de pernoctacions, viatgers i estada mitjana (E.M.), gener-abril
Font: INE i elaboració pròpia

Evolución de pernoctaciones, viajeros y estancia media (E.M.), enero-abril
Fuente: INE y elaboración propia

• Anàlisi Gràfica Gener-Abril

El gràfic anterior mostra l'evolució de l'activitat als establiments hotelers en el primer quadrimestre dels darrers deu anys.

El nombre de pernoctacions ha disminuït des de l'any 2001 tant per l'escurçament de l'estada mitjana com per la menor afluència

Algunes de les causes de la contínua disminució de l'estada mitja són: per exemple la major competència en el mercat ,que permet que el turista pugui viatjar per un període més breu de temps a un preu més competitiu; i el major repartiment de períodes vacacionals al llarg de l'any, ja que es prefereix viatjar a diferents destinacions per períodes més breus.

• Análisis Gráfico Enero-Abril

El gráfico anterior muestra la evolución de la actividad en los establecimientos hoteleros en el primer cuatrimestre de los últimos diez años.

El número de pernoctaciones ha descendido desde el año 2001 debido tanto al acortamiento de la estancia media como a la menor afluencia.

Algunas de las causas de la continua disminución de la estancia media son: por ejemplo la mayor competencia en el mercado ,que permite que el turista pueda viajar por un período más breve de tiempo a un precio más competitivo; y el mayor reparto de períodos vacacionales a lo largo del año, ya que se prefiere viajar a diferentes destinos por períodos más breves.

Turisme. Comparatiu amb altres destinacions competidores			
4.4.6. Turismo. Comparativa con otros destinos competidores			
Nombre de turistes internacionals arribats		Número de turistas internacionales llegados	
Amb procedència de l'estranger		Enero- Abril	Con procedencia del extranjero
		Total Var. (%)	
Illes Balears¹		1.203.761	-3,3
Mallorca	→	1.114.229	0,0
Menorca	↘	40.129	-32,6
Pitiüses	↘	49.403	-30,2
Canàries	↘	3.626.688	-4,3
Andalusia	↗	1.969.860	2,2
Comunitat Valenciana	↘	1.211.601	-2,4
Malta	↘	255.614	-3,0
Xipre	↗	435.405	9,1
Croàcia	↗	502.535	7,5
Turquia ²	↗	1.493.032	52,6
Madeira (pernoctacions)	↘	325.342	-5,0
Algarve (pernoctacions)	↘	943.728	-4,9
Amb procedència d'Alemanya		Con procedencia de Alemania	
Illes Balears¹		678.118	3,8
Mallorca	↗	643.504	5,8
Menorca	↘	15.664	-38,9
Pitiüses	↗	18.950	13,4
Espanya (conjunt)	↘	2.524.034	-3,1
Malta	↘	32.463	-11,9
Xipre	↗	46.419	40,8
Croàcia	↗	106.001	3,6
Turquia (només abril)	↗	44.045	4,0
Amb procedència del Regne Unit		Con procedencia del Reino Unido	
Illes Balears¹		316.053	-6,1
Mallorca	↘	288.395	-4,0
Menorca	↘	18.452	-4,4
Pitiüses	↘	9.206	-45,2
Espanya (conjunt)	↗	3.932.867	9,6
Malta	↘	113.493	-3,8
Xipre	→	228.920	0,2
Croàcia	↗	14.768	17,3
Turquia(només abril)	↗	273.474	24,9

¹ Turistes per via aèria.

² Visitants per via aèria de la resta d'Europa, excepte Bulgària, Romania, antics membres de la URSS i Iugoslàvia.

³ No residents entrats al país.

n. d. No disponible.

Font: CITTIB, Frontur, instituts estadístics de Malta, Xipre, Croàcia i Turquia.

¹ Turistas por vía aérea.

² Visitantes por vía aérea del resto de Europa, excepto Bulgaria, Rumanía, antiguos miembros de la URSS y Yugoslavia.

³ No-residentes entrados en el país.

n. d. No disponible

Fuente: CITTIB, Frontur, institutos estadísticos de Malta, Chipre, Croacia y Turquía.

La majoria de destinacions tradicionals han registrat lleus descensos en el nombre de visitants, amb l'excepció d'Andalusia.

Destaquen els minvaments a Menorca i les Pitiüses, si bé en termes quantitatius i tenint en compte que la temporada acaba de començar, la seva importància relativa és petita.

Xipre es recupera, després de diversos anys en els quals registrava contínues reculades. La incorporació a la Unió Europea, la lleu millora en les relacions amb la comunitat d'origen turc i la fi de la guerra en el golf Pèrsic han contribuït a canviar la tendència.

Les noves destinacions mediterrànies, Turquia i Croàcia, continuen mostrant una evolució expansiva.

Es recupera el nombre de turistes procedents d'Alemanya arribats a Balears (3,8%); aquesta millora es concentra a Mallorca.

En el conjunt d'Espanya el nombre de turistes alemanys descendeix, si bé cal recordar que en els dos darrers anys la seva evolució va ser més positiva que en les nostres illes.

La resta de destinacions no varen registrar xifres d'entrades de visitants significatives.

Una situació inversa al mercat alemany es dona amb el turisme britànic: mentre es registra un descens a Balears (-6,1%), en el conjunt d'Espanya s'experimenta un augment (+9,6%).

Respecte a la resta de destinacions, destaca l'increment registrat a Turquia (24,9%).

La mayoría de destinos tradicionales han registrados leves descensos en el número de visitantes, con la excepción de Andalucía.

Destacan las mermas en Menorca y las Pitiusas, si bien en términos cuantitativos y dado que la temporada recién ha iniciado, su importancia relativa es pequeña.

Chipre se recupera, tras varios años en los que registraba continuos retrocesos. La incorporación a la Unión Europea, la leve mejora en las relaciones con la comunidad de origen turco y el fin de la guerra en el Golfo Pérsico han contribuido a cambiar la tendencia.

Los nuevos destinos mediterráneos, Turquía y Croacia, continúan mostrando una evolución expansiva.

Se recupera el número de turistas procedentes de Alemania llegados a Baleares (3,8%), concentrándose la mejoría en Mallorca.

En el conjunto de España el número de turistas alemanes descende, si bien cabe recordar que en los dos últimos años su evolución fué más positiva que en nuestras islas.

El resto de destinos no registraron cifras de entradas de visitantes significativas.

Situación inversa al mercado alemán se da con el turismo británico: mientras se registra un descenso en Baleares (-6,1%), en el conjunto de España se experimenta un aumento (+9,6%).

Respecto al resto de destinos, destaca el incremento registrado en Turquía (24,9%).

4.4.7. Turisme. Ingressos i preus

Turismo. Ingresos y precios

Variació interanual de l'índex de preus hotelers

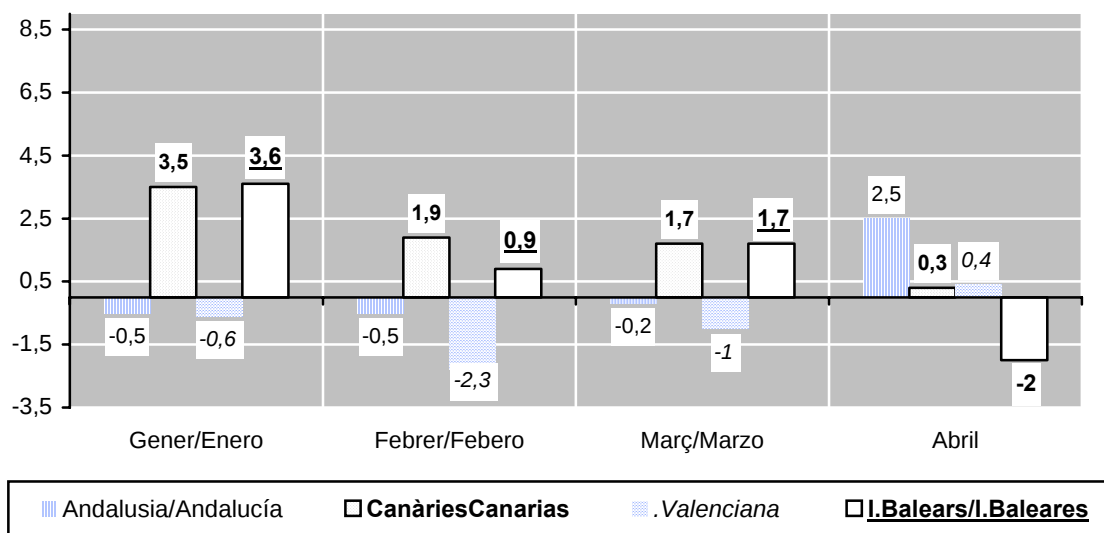
Base 2001=100.

Font: INE i elaboració pròpia

Variación interanual del Índice de precios hoteleros.

Base 2001=100.

Fuente: INE y elaboración propia

Variació interanual de l'índex d'ingressos hotelers.

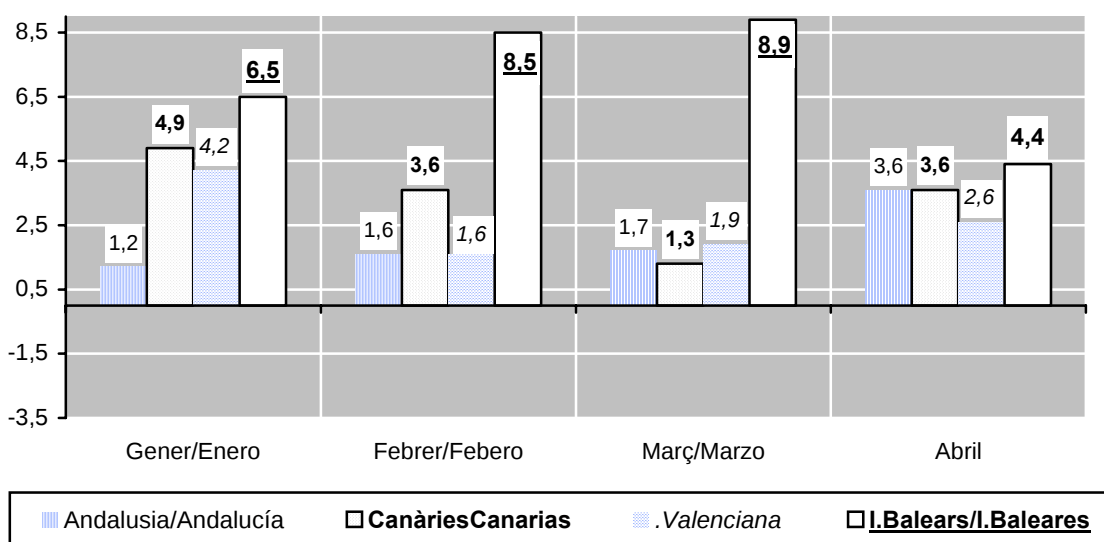
Base 2001=100.

Font: INE i elaboració pròpia.

Variación interanual del Índice de ingresos hoteleros.

Base 2001=100.

Fuente: INE y elaboración propia

En els primers mesos de l'any l'índex de preus hotelers de Balears té una evolució favorable. No obstant això, en el mes d'abril s'han reduït lleugerament els preus (-2%). Andalusia ha registrat el major increment en l'índex de preus.

Augmenten, tanmateix, els ingressos hotelers, i es registren a Balears les taxes més elevades entre les destinacions analitzades. El menor nombre de pernотacions i la contenció en els preus es veuen més que compensats per un desplaçament de la demanda cap a categories de preus superiors.

En los primeros meses del año el Índice de Precios Hoteleros de Baleares tiene una evolución favorable. Sin embargo, en el mes de Abril se han reducido ligeramente los precios (-2%). Andalucía ha registrado el mayor incremento en el Índice de Precios.

Aumentan sin embargo los ingresos hoteleros, registrándose en Baleares las tasas más elevadas de entre los destinos analizados. El menor número de pernотaciones y la contención en los precios se ven más que compensados por un desplazamiento de la demanda hacia categorías de precios superiores.

Variació anual en els índexs de preus, abr.	
Restaurants, bars i cafeteries	
Illes Balears	3,7%
Canàries	1,7%
Andalusia	4,5%
Comunitat Valenciana	4,8%
Portugal ¹	4,4%
Itàlia ¹	3,1%
Grècia ¹	4,4%

Font: INE, Eurostat

Inclou hotels. L'índex de preus de consum per al grup d'*hotels, cafès i restaurants* assenyala bàsicament l'evolució a la restauració, ja que l'allotjament hotelier té poca incidència sobre la seva evolució.

Variación anual en el índice de precios,abr.	
Restaurantes, bares y cafeterías	
Islas Baleares	
Canarias	
Andalucía	
Comunidad Valenciana	
Portugal ¹	
Italia ¹	
Grecia ¹	

Fuente: INE, Eurostat

Incluye Hoteles. El índice de precios de consumo para el grupo de *hoteles, cafeterías y restaurantes* señala básicamente la evolución de la restauración, ya que el alojamiento hotelero tiene poca incidencia sobre la evolución del mismo.

L'índex de preus de restaurants, bars i cafeteries registra a Balears un increment interanual del 3,7% a l'abril. Si bé l'augment és inferior al de la majoria de destinacions competidors analitzats, segueix situant-se per sobre de la inflació en la Zona euro, el que es resta competitivitat en preu a la nostra destinació.

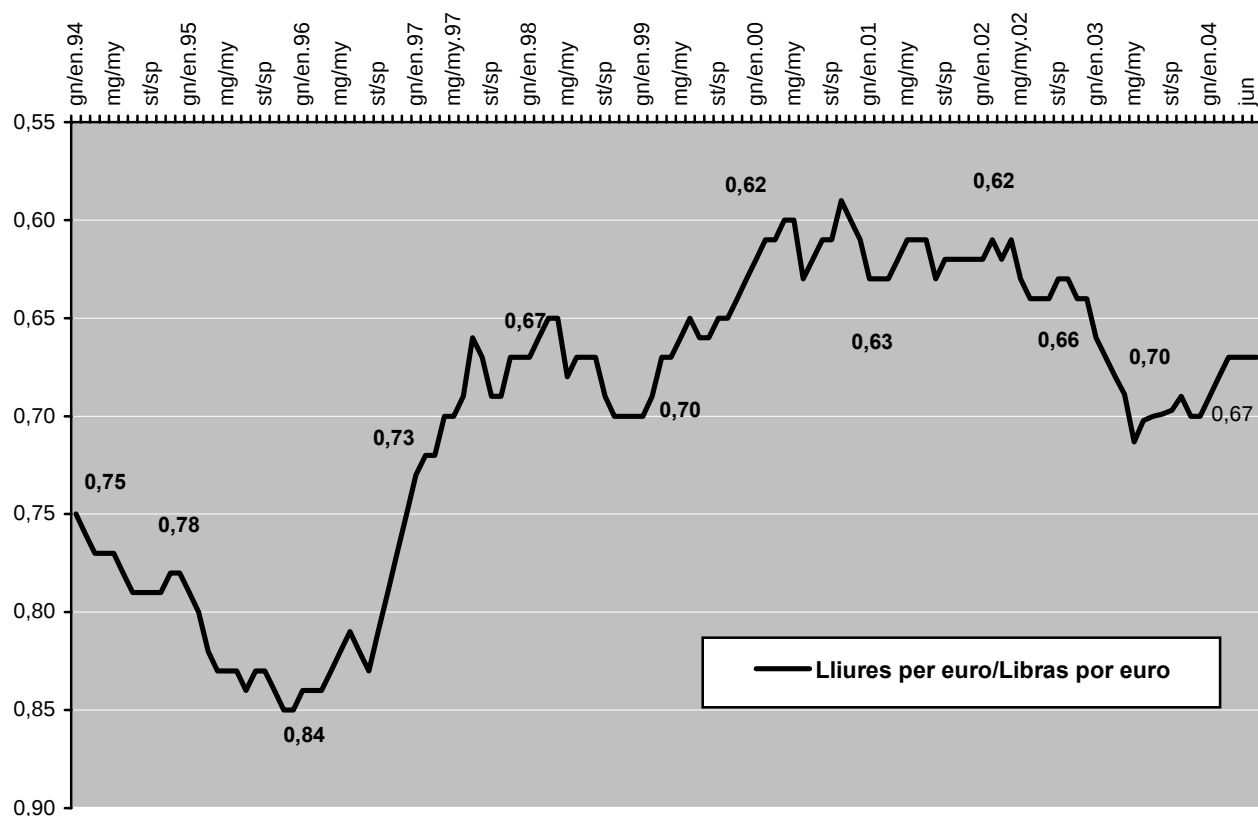
La depreciació de la lliura respecte de l'euro ha suposat un encariment de la nostra oferta, el que ha incidit en l'afluència de visitants britànics.

El índice de precios de *restaurantes, bares y cafeterías* registra en Baleares un incremento interanual del 3,7% en abril. Si bien el aumento es inferior al de la mayoría de destinos competidores analizados, sigue situándose por encima de la inflación en la Zona euro, lo que resta competitividad en precio a nuestro destino.

La depreciación de la libra respecto del euro ha supuesto un encarecimiento de nuestra oferta, lo que ha incidido en la afluencia de visitantes británicos.

Divises - tipus de canvi mitjà mensual per ecu/euro.
Des de la segona fase de la Unió Monetària Europea.
Escala invertida. En color blau, previsions del mercat.
Valors mostrats per al gener de cada any i el darrer mes de la sèrie.
Font: Banc d'Espanya.

Divisas – tipo de cambio medio mensual por ecu/euro.
Desde la segunda fase de la Unión Monetaria Europea.
Escala invertida. En azul, previsions del mercado.
Valores fijados para enero de cada año y el último mes de la serie.
Fuente: Banco de España

4.5.	Consum i inversió	Consumo e inversión
4.5.1.	Consum	Consumo

Evolució del consum dels residents

Taxes de variació interanual, preus constants (en %)

2001	2002	2003 (e)
1,3	0,8	1,2

a: avanç.

e: estimació.

p: previsió.

Font: Conselleria d'Economia, Hisenda i Innovació.

Evolución del consumo de los residentes

Tasas de variación interanual, precios constantes(en%)

2004 (p)
3,1-4,1

a: avance.

e: estimación.

p: previsión.

Fuente: Consejería de Economía, Hacienda e Innovación.

Indicadors del consum			Indicadores del consumo		
	Darrera dada Último dato		Cicle-tendència Ciclo-tendencia T ^t _{t-k} (%)		
Facturació elèctrica domèstica (MWh)	mg/my	153.985		↗ 12,4	Facturación eléctrica doméstica (MWh)
	mg/my	117.387		↗ 12,4	
	mg/my	17.965		↗ 12,2	
	mg/my	18.633		↗ 12,8	
Vendes de benzina (Kilolitres)	mg/my	31.481		→ -0,8	Ventas de gasolina (Kilolitros)
	mg/my	24.324		→ -1,4	
	mg/my	2.964		→ 1,3	
	mg/my	4.193		→ 1,2	
Matriculació de vehicles	mg/my	8.849		↗ 14,4	Matriculación de vehículos
	mg/my	6.523		↗ 12,9	
	mg/my	961		↗ 25,9	
	mg/my	1.365		↗ 17,2	
Consum privat per resident, € constants de 1995			Consumo privado por residente, € constantes de 1995		
Despesa total	1T	1.545,7		↗ 2,9	Gasto total
Alimentació, begudes i tabac	1T	243,7		↘ -8,3	Alimentación, bebidas y tabaco
Resta de la despesa	1T	1302,0		↗ 5,8	Resto del gasto
Confiança dels consumidors ¹ var(%)	1T	28,6		↘ -14,2	Confianza de los consumidores ¹ var(%)
Llars sense dificultats per arribar a fi de mes ² var(%)	1T	36,0		↘ -13,61	Hogares sin dificultad para llegar a fin de mes ² var(%)
Index de vendes al detall ^{var(%)}	ab	102,8		↗ 6,7	Indice de ventas al por menor ^{var(%)}

Fonts: CLH, Gesa-Endesa, INE i IEA.

¹. Enquesta contínua de pressuposts familiars: percentatge de les llars que consideren que el moment actual és adient per fer compres importants, excloses les compres d'habitatge, més les llars que consideren que el moment actual no és adient.

². Enquesta contínua de pressuposts familiars: percentatge de les llars que no tenen dificultats per arribar a fi de mes d'acord amb els seus ingressos nets mensuals.

Fuentes: CLH, Gesa-Endesa, INE e IEA.

¹. Encuesta continua de presupuestos familiares: porcentaje de los hogares que consideran que el momento actual es adecuado para llevar a cabo compras importantes, excluidas compras de vivienda, más hogares que consideran que el momento actual no es adecuado.

². Encuesta continua de presupuestos familiares: porcentaje de los hogares que no tienen dificultades para llegar a final de mes de acuerdo con sus ingresos netos mensuales.

L'enquesta contínua de pressupostos familiars que elabora el INE, estima que la despesa mitjana per persona mesurada en preus constants ascendeix a 1.545,67 euros constants de 1995, seguint una tendència 2,9% superior al primer trimestre del 2004.

La encuesta continua de presupuestos familiares que elabora el INE, estima que el gasto medio por persona medido en precios constantes asciende a 1.545,67 euros constantes de 1995, siguiendo una tendencia 2,9% superior al primer trimestre del 2004.

Aquest augment és molt notable en l'apartat de "resta de despeses", que engloba elements com vestit i calçat, oci, transport i ensenyament, i la tendència del qual creix un 5,8%. La despesa en aliments, begudes i tabac experimenta en canvi una forta caiguda del -8,3%, aquest apartat (el més afectat per la inflació) continua amb la tendència a la baixa, que es va iniciar el segon trimestre de l'any passat.

El comportament expansiu de la despesa s'assenta sobretot en l'augment sostingut de la renda real disponible de les llars. L'evolució favorable de la renda s'explica per la major aportació dels salaris reals, propiciada per una moderació dels preus de consum de major magnitud que la dels salaris, a la qual cal afegir el context expansiu de l'ocupació.

La solidesa de la despesa es basa també en l'expansió del crèdit, els baixos tipus d'interès i l'augment dels terminis de devolució del deute per a pagar les despeses, que ha provocat que la càrrega financera de les famílies (quota mensual) no s'hagi incrementat substancialment.

Aquesta evolució del consum ha repercutit en l'índex de vendes al consum i ha crescut a una taxa interanual del 6,7% el mes d'abril, en termes nominals.

En concordança amb l'augment de la despesa mitjana i pel que fa a la confiança dels consumidors, disminueix un -14,2% el percentatge de respostes de les llars que consideren el moment actual l'adequat per a fer compres importants, excloent l'habitatge. Disminueix també un -13,61% el percentatge de llars sense dificultat per a arribar a fi de mes.

La demanda elèctrica domèstica continua mostrant un gran dinamisme, ja que ha augmentat el maig un 12,4% a Balears, el mateix percentatge que el registrat a Mallorca. Aquest percentatge es redueix dues desenes a Menorca, però s'eleva a Eivissa i Formentera fins al 12,8 %.

Un altre indicador conjuntural que revela el bon comportament del consum intern és la matriculació de vehicles, que continua amb la recuperació iniciada al novembre, amb tendències positives entorn del 14,4%. El present exercici es contempla com de consolidació, pel major creixement econòmic de Balears, el millor comportament de l'ocupació i el manteniment de baixos tipus d'interès

Les vendes de benzina registren escassos augments en el conjunt de les Illes (1,5%), dada que contrasta amb les xifres del nombre de vehicles matriculats, a causa de l'increment en el preu de la gasolina, i en la renovació de la flota de vehicles de lloguer. Dels 8.849 vehicles matriculats al maig, 4.962 corresponen a empreses de lloguer de cotxes.

Este aumento es especialmente notable en el apartado de "resto de gastos", que engloba elementos como vestido y calzado, ocio, transporte y enseñanza, y cuya tendencia crece un 5,8%. El gasto en alimentos, bebidas y tabaco experimenta en cambio una fuerte caída del -8,3%, este apartado (el más afectado por la inflación) continúa con la tendencia bajista, que se inició el segundo trimestre del año pasado.

El comportamiento expansivo del gasto se asienta principalmente en el aumento sostenido de la renta real disponible de los hogares. La evolución favorable de la renta se explica por la mayor aportación de los salarios reales, propiciada por una moderación de los precios de consumo de mayor magnitud que la de los salarios, a la que hay que añadir el contexto expansivo del empleo.

La solidez del gasto se apoya también en la expansión del crédito, los bajos tipos de interés y el aumento de los plazos de devolución de la deuda para pagar los gastos, ha provocado que la carga financiera de las familias (cuota mensual) no se haya incrementado sustancialmente.

Esta evolución del consumo, ha repercutido en el índice de ventas al consumo, creciendo a una tasa interanual del 6,7% el mes de abril, en términos nominales.

En concordancia con el aumento del gasto medio y por lo que se refiere a la confianza de los consumidores, disminuye en un -14,2% el porcentaje de respuestas de los hogares que consideran el momento actual el adecuado para realizar compras importantes, excluyendo la vivienda. Disminuye también un -13,61%, el porcentaje de hogares sin dificultad para llegar a fin de mes.

La demanda eléctrica doméstica, sigue mostrando un gran dinamismo, aumentando en mayo un 12,4% en Baleares, el mismo porcentaje que el registrado en Mallorca, este porcentaje se reduce dos décimas Menorca, pero se eleva en Eivissa y Formentera hasta el 12,8 %.

Otro indicador coyuntural que revela el buen comportamiento del consumo interno es la matriculación de vehículos, que continúa con la recuperación iniciada en noviembre, con tendencias positivas en torno al 14,4%. El presente ejercicio se contempla como de consolidación, por el mayor crecimiento económico de Baleares, el mejor comportamiento del empleo y el mantenimiento de bajos tipos de interés.

Las ventas de gasolina registran escasos aumentos en el conjunto de las islas (1,5%), dato que contrasta con las cifras del número de vehículos matriculados, debido al incremento en el precio de la gasolina, y en la renovación de la flota de vehículos de alquiler. De los 8.849 vehículos matriculados en mayo, 4.962 corresponden a empresas de alquiler de coches

4.5.2 Inversió

Inversión

Evolució i perspectives de la inversió

Taxes de variació interanual, preus constants (en%)

2001	2002
5,2	-0,8

Evolución y perspectivas de la inversión

Tasas de variación interanual, precios constantes (en%)

2003 (e)	2004 (p)
0,6	0,6-1,6

a: avanç.

e: estimació.

p: previsió.

Font: Conselleria d'Economia, Hisenda i Innovació.

a: avance.

e: estimación.

p: previsión.

Fuente: Consejería de Economía, Hacienda e Innovación.

Indicadors de la inversió

	Darrera dada Último dato	Cicle-tendència Ciclo-tendencia T ^t _{t-k} (%)
Societats mercantils		
Augment net de capital (milers d'€) ¹	ab 45.991	↘ -42,9
Capital de noves societats (milers d'€)	ab 7.203	↘ -40,4
Creació neta de societats ²	ab 284	↗ 7,1
Empreses en règim general de SS ³	1T 34.114	→ 1,4
Matriculació de camions	ab 801	↗ 10,4
Noves hipoteques (milers d'€)		
Hipoteques sobre habitatges en finques urbanes (milers d'€ constants)	fb 93.124	↗ 28,3
Hipoteques sobre solars en finques urbanes (milers d'€ constants)	fb 17.727	↗ 88,9
Número de noves hipoteques Sobre habitatges Gen-feb.	4.918	↗ 23,5

Font: INE, MTA i DGT

¹. Capital de noves societats, més ampliacions de capital, menys reduccions de capital. Per l'acumulat, mitjana. Euros corrents.

². Noves societats menys societats dissoltes.

³. Amb centre de treball a les Balears.

Indicadores de la inversión

	Cicle-tendència Ciclo-tendencia T ^t _{t-k} (%)
Sociedades mercantiles	
Incremento neto de capital (miles de €) ¹	-42,9
Capital de nuevas sociedades (miles de €)	-40,4
Creación neta de sociedades ²	7,1
Empresas en régimen general SS ³	1,4
Matriculación de camiones	10,4
Nuevas hipotecas (miles de €)	
Hipotecas sobre viviendas en fincas urbanas (miles € constantes)	28,3
Hipotecas sobre solares en fincas urbanas (miles € constantes)	88,9
Número de nuevas hipotecas sobre viviendas construidas, ene-feb.	23,5

Fuente: INE,MTA y DGT.

¹. Capital de nuevas sociedades, más ampliaciones de capital, menos reducciones de capital. Para el acumulado, media. Euros corrientes.

². Nuevas sociedades menos sociedades disueltas.

³. Con centro de trabajo en Baleares.

La lenta recuperació de l'activitat en la indústria, principal demandant de béns d'equip, actua com a fre a la inversió en aquests béns, sobretot per causa de la caiguda de beneficis en un context de lenta recuperació internacional. Aquesta situació s'anirà normalitzant de manera progressiva a mesura que es consolidi l'expansió econòmica internacional i la rendibilitat de les empreses augmenti.

Les matriculacions de camions registren una tendència de creixement del 10,4% a l'abril. Aquest augment revela un bon comportament de la inversió, encara que l'increment d'aquest any s'explica en part perquè les vendes durant el primer trimestre de l'any anterior varen caure al voltant del 8%.

La lenta recuperación de la actividad en la industria, principal demandante de bienes de equipo, actúa como freno a la inversión en dichos bienes, principalmente a causa de la caída de beneficios en un contexto de lenta recuperación internacional. Esta situación se irá normalizando de forma progresiva a medida que se consolide la expansión económica internacional y la rentabilidad de las empresas aumente.

Las matriculaciones de camiones registran una tendencia de crecimiento del 10,4% en abril. Este aumento revela un buen comportamiento de la inversión, aunque el incremento de este año se explica en parte porque las ventas durante el primer trimestre del año anterior cayeron alrededor del 8%.

La inversió de les administracions públiques a mitjà termini ajudarà la reactivació de l'activitat econòmica.

En relació amb el mercat hipotecari, la inversió que els ciutadans illencs fan per a l'adquisició d'habitatges construïts continua augmentant amb taxes del 28,3%, mesures en termes constants, de la mateixa manera que l'import destinat a solars en finques urbanes (88,9%).

L'evolució favorable que ha mostrat el cost del finançament, unida a l'allargament del període d'amortització dels préstecs hipotecaris, ha permès que el total de la càrrega financera romanguí relativament estable en relació amb la renda bruta disponible.

Continua l'evolució descendent durant el mes d'abril de la variació neta de capital en les societats mercantils (sense considerar els minvaments per dissolució) en un -42,9%, deguda sobretot al fet que a l'abril de l'any passat l'augment va anar d'un 32,9%.

El nombre d'empreses inscrites en el règim general de la SS continua amb taxes de creixement moderades (1,4%), similars a les registrades en trimestres anteriors.

La inversión de las administraciones públicas a medio plazo, ayudará a la reactivación de la actividad económica.

En relación al mercado hipotecario, la inversión que los ciudadanos isleños realizan para la adquisición de viviendas construidas, sigue aumentando con tasas del 28,3% medidas en términos constantes, de la misma manera que el importe destinado a solares en fincas urbanas (88,9%).

La evolución favorable que ha mostrado el coste de la financiación, unida al alargamiento del período de amortización de los préstamos hipotecarios, ha permitido que el total de la carga financiera permanezca relativamente estable en relación con la renta bruta disponible.

Continúa la evolución descendente durante el mes de abril de la variación neta de capital en las sociedades mercantiles (sin considerar las mermas por disolución) en un -42,9%, debido principalmente a que en abril del año pasado el aumento fue de un 32,9%.

El número de empresas inscritas en el régimen general de la SS continua con tasas de crecimiento moderadas 1,4%, similares a las registradas en trimestres anteriores.

4.5.3. Crèdit i estalvi**Crédito y ahorro**

Crédit i estalvi			Crédito y ahorro		
	Darrera dada Último dato		Cicle-tendència/ Ciclo-tendencia T_{t-k}^t (%)		
Institucions de crèdit i estalvi					Instituciones crédito y ahorro
Crèdits (milions d'€)	1T	21.024	↗	13,5	Créditos (millones de €)
Dipòsits (milions d'€)	1T	12.497	↗	4,6	Depósitos (millones de €)
Llars que poden estalviar ¹	1T	34,6	↘	-9,0	Hogares que pueden ahorrar ¹

Font: BE i INE

1. Enquesta de pressuposts familiars: percentatge de les llars que poden estalviar d'acord amb el seu nivell d'ingressos i de despeses.

Fuente: BE y INE

1. Encuesta de presupuestos familiares: porcentaje de los hogares que pueden ahorrar de acuerdo con su nivel de ingresos y de gastos.

L'increment dels crèdits de les llars i empreses en el primer trimestre del 2004 en un 13,5% és conseqüència del manteniment dels baixos tipus d'interès i la confiança dels consumidors.

El incremento de los créditos de los hogares y empresas en el primer trimestre del 2004 en un 13,5%, es consecuencia del mantenimiento de los bajos tipos de interés y la confianza de los consumidores.

L'afavoriment de polítiques fiscals favorables a l'adquisició d'habitatge en detriment del lloguer, juntament amb l'augment de la població, la major esperança de vida, l'increment de la renda real disponible i uns tipus d'interès reals en mínims històrics implica un increment en la sol·licitud de crèdits.

El favorecimiento de políticas fiscales favorables a la adquisición de vivienda en detrimento del alquiler, junto con el aumento de la población, la mayor esperanza de vida, el incremento de la renta real disponible, y unos tipos de interés reales en mínimos históricos ha llevado consigo un incremento en la solicitud de créditos.

L'endeutament per l'habitatge és una de les principals causes per les quals disminueix el percentatge de llars que poden estalviar. El pagament de les hipoteques absorbeix més de la meitat del salari mitjà brut. Només un 34,6% de les respostes de les llars de les Illes afirmava poder destinar alguns diners a l'estalvi.

El endeudamiento por la vivienda es una de las principales causas de que disminuya el porcentaje de hogares que pueden ahorrar. El pago de las hipotecas absorbe más de la mitad del salario medio bruto. Sólo un 34,6% de las respuestas de los hogares de las islas afirmaba poder destinar algún dinero al ahorro.

S'ha produït un important augment de la riquesa de les famílies, tant en actius reals —mitjançant l'adquisició i revaloració d'habitatges— com en actius financers, amb una pèrdua d'importància relativa de l'efectiu i els dipòsits bancaris i un increment de les participacions en fons d'inversió després de quatre anys de caigudes.

Se ha producido un importante aumento de la riqueza de las familias, tanto en activos reales, - mediante la adquisición y revalorización de viviendas- como en activos financieros, con una pérdida de importancia relativa del efectivo y los depósitos bancarios y un incremento de las participaciones en fondos de inversión tras cuatro años de caídas.

La recuperació de l'economia balear propicia que el nombre d'efectes impagats en el primer trimestre de l'any es mantingui estable en un 4,4% i que es col·loqui en mínims històrics.

La recuperación de la economía balear, está propiciando que el número de efectos impagados en el primer trimestre del año se mantenga estable en un 4,4%, colocándose en mínimos históricos.

4.6. Preus

Precios

Inflació

Taxa de variació interanual de l'índex de preus de consum. Maig 2004

Inflación

Tasa de variación interanual del Índices de Precios al Consumo. Mayo 2004

	Balears Baleares	Espanya España	Aportació a l'IPC Aportación al IPC	
Índex general	3,1	3,4		Índice general
Aliments, begudes no alcohòliques	3,7	4,7	0,8	Alimentos, bebidas no alcohólicas
Begudes alcohòliques i tabac	4,6	5,4	0,2	Bebidas alcohólicas y tabaco
Vestit i calçat	2,6	2	0,2	Vestido y calzado
Habitatge	3,5	3,4	0,4	Vivienda
Parament de la llar	0,7	1,4	0,0	Menaje del hogar
Medicina	0,6	0,1	0,0	Medicina
Transport	5,3	5,5	0,9	Transporte
Comunicacions	-0,2	-0,7	0,0	Comunicaciones
Oci i cultura	-1	0	-0,1	Ocio y cultura
Ensenyament	4,7	4	0,1	Enseñanza
Hotels, cafès i restaurants	3,4	4	0,4	Hoteles, cafeterías y restaurantes
Altres	3,1	3,1	0,3	Otros
Inflació subjacent	2,5	2,7		Inflación subyacente

Font: INE.

Fuente: INE

IPC Balears¹, taxa interanual, maig 2004
Subgrups i rúbriques amb aportació superior al 0,1% a la taxa interanual
 En percentatge

IPC Balears¹, tasa interanual, mayo 2004
Subgrupos y rúbricas con aportación superior al 0,1% en la tasa interanual
 En porcentaje

	Taxa Tasa	Aportació Aportación	
Aliments	3,7	0,70	Alimentos
Pa	7,9	0,12	Pan
Olis i grasses	20,7	0,13	Aceites y grasas
Tabac	6,8	0,15	Tabaco
Vestit	2,6	0,18	Vestido
Lloguer d'habitatge	4,9	0,13	Alquiler de vivienda
Altres serveis relacionats amb la vivenda	6	0,14	Otros servicios relacionados con la vivienda
Consevació de la vivenda i altres despeses	5,9	0,18	Conservación de la vivienda y otros gastos
Bens i serveis relatius als vehicles	8,7	0,71	Bienes y servicios relativos a los vehículos
Equips i suports audiovisuals, fotografia	-11,2	-0,12	Equipos y soportes audiovisuales, fotografía
Restaurants, bars i cafès	3,6	0,36	Restaurantes bares y cafeterías
Hotels i altres allotjaments	0,0	0,0	Hoteles y otros alojamientos
Assegurances	3,5	0,14	Seguros

Font: INE.

Fuente: INE.

La pujada dels preus del petroli durant els primers cinc mesos d'aquest any ha estat determinant en l'evolució dels preus a Balears, on l'IPC se situa en el 3,1% en taxa interanual, tres desenes per sota de la mitjana nacional 3,4%.

La taxa d'inflació subjacent (índex general sense aliments no elaborats ni productes energètics) continua decreixent i se situa en el 2,5%, un 0,2% inferior a la taxa del conjunt d'Espanya, amb la qual cosa no es preveu que augmentin les tensions inflacionistes de tipus estructural a mitjà termini.

Per grups, el *transport* ha pujat un 5,3% en un any, com a conseqüència del fort increment en els preus dels carburants (9,0%), enfront de la disminució que varen registrar l'any passat.

En el capítol de les *begudes alcohòliques i tabac*, la inflació se situa en el 4,6% per mor, sobretot, de la pujada del preu del tabac un 4% el mes de maig.

L'IPC en *alimentació i begudes no alcohòliques* continua creixent per sobre de la inflació general 3,7%. Els aliments frescs continuen amb la tendència inflacionista que va començar quan va entrar l'euro en circulació: s'encareixen un 5,4%. El pa i l'oli d'oliva varen ser els aliments elaborats que més es varen encarir. Aquest grup és, juntament amb el de transport, 0,9%, el que més aporta a l'IPC de Balears (0,8%).

L'*habitatge* experimenta també tendències alcistes amb un augment del 3,5%, degut sobretot al comportament dels preus d'*altres serveis relacionats amb l'habitatge*.

L'IPC del grup Hotels, cafès i restaurants arriba al 3,4%, per sota del nivell nacional, 4%, i el menor des de juny de 1999. Aquesta pujada s'ha concentrat en l'oferta de restaurants, bars i cafeteries els preus de les quals varen augmentar un 3,6% i l'aportació de les quals a l'índex general és d'un 0,36%.

Els preus varen baixar en oci i cultura (1,0%) sobretot per la baixada dels preus dels paquets turístics per a residents, una vegada finalitzada la Setmana Santa. Les *comunicacions* varen baixar un 0,2% a causa de la disminució dels preus dels equips de telefonia.

Segons l'anàlisi del gràfic, el procés del creixement que situa la inflació d'Espanya per sota de l'IPC de Balears es trunca a partir del mes de març de 2004, quan l'índex comença a evolucionar. No obstant això, després d'aquest repunt inflacionista, l'IPC de Balears se situa per sota del d'Espanya, malgrat que l'increment en el preu dels productes petrolífers afecta de manera directa al transport.

La subida de los precios del petróleo durante los primeros cinco meses de este año, ha sido determinante en la evolución de los precios en Baleares, donde el IPC se sitúa en el 3,1% en tasa interanual, tres décimas por debajo de la media nacional 3,4%.

La tasa de inflación subyacente (índice general sin alimentos no elaborados ni productos energéticos) continúa decreciendo situándose en el 2,5%, un 0,2% inferior a la tasa de el conjunto de España, con lo que no se prevé que aumenten las tensiones inflacionistas de tipo estructural a medio plazo.

Por grupos, el *transporte* ha subido un 5,3% en un año, como consecuencia del fuerte incremento en los precios de los carburantes (9,0%), frente a la disminución que registraron el año pasado.

En el capítulo de las *bebidas alcohólicas i tabaco*, la inflación se sitúa en el 4,6% debido sobre todo a la subida del precio del tabaco un 4% el mes de mayo.

El IPC en *alimentación y bebidas no alcohólicas* sigue creciendo por encima de la inflación general 3,7%. Los alimentos frescos continúan con la tendencia inflacionista que empezó al entrar el euro en circulación: se encarecen un 5,4%. El pan y el aceite de oliva fueron los alimentos elaborados que más se encarecieron. Este grupo es junto con el de transporte 0,9%, el que mayor aporta al IPC de Baleares (0,8%).

La *vivienda* experimenta también tendencias alcistas con un aumento del 3,5% debido principalmente al comportamiento de los precios de *otros servicios relacionados con la vivienda*.

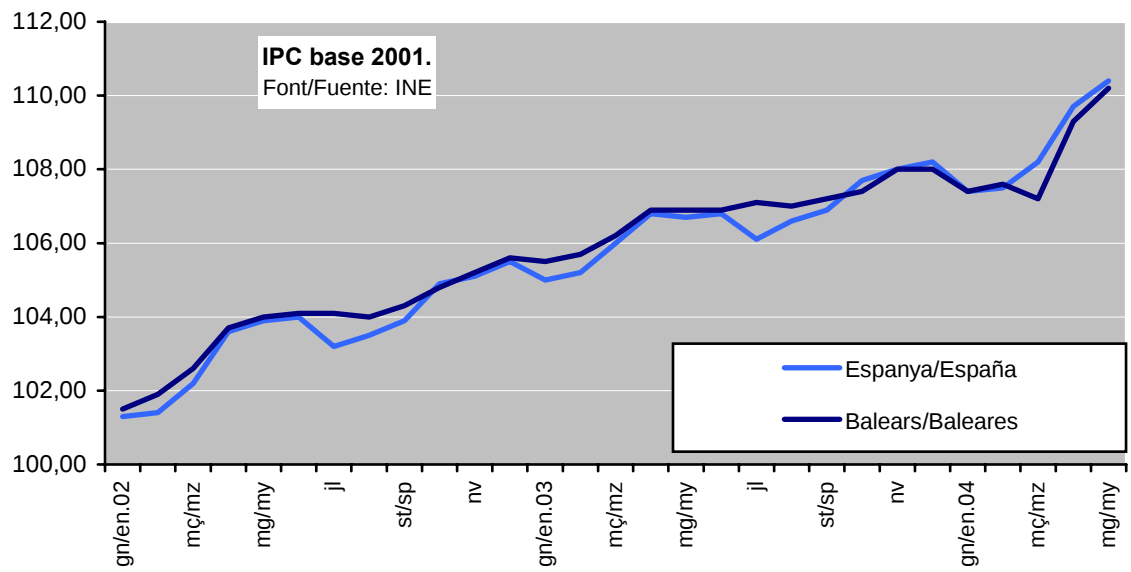
El IPC del grupo Hoteles, cafés y restaurantes alcanza el 3,4%, por debajo del nivel nacional 4%, y el menor desde hace cuatro años. Esta subida se ha concentrado en la oferta de restaurantes, bares y cafeterías cuyos precios aumentaron un 3,6% y cuya aportación al índice general es de un 0,36%.

Los precios bajaron en ocio y cultura (1,0%) principalmente por la bajada de los precios de los paquetes turísticos para residentes, una vez finalizada Semana Santa. Las *comunicaciones* bajaron un 0,2% debido a la disminución de los precios de los equipos de telefonía.

Según el análisis del gráfico, la senda del crecimiento que sitúa la inflación de España por de bajo de el IPC de Baleares, se trunca a partir del mes de marzo de 2004, cuando el índice empieza a evolucionar. Sin embargo, tras dicho repunte inflacionista, el IPC de Baleares se sitúa por debajo del de España, aún cuando el incremento en el precio de los productos petrolíferos afecta de forma directa al transporte

Inflació. Comparativa Balears – Espanya

Inflación. Comparativa Baleares - España

4.7. Ocupació			Empleo		
Mercat de treball			Mercado de Trabajo		
	Darrera dada/ Último dato		Cicle-tendència Ciclo-tendencia T_{t-k}^t (%)		
Població activa ¹	mg/my 454.190		→	1,3	Población activa ¹
	mg/my 367.256		→	1,1	
	mg/my 34.789		↗	2,7	
	mg/my 51.654		↗	2,0	
Ocupats (afiliats a la SS) ²	mg/my 431.104		→	1,0	Ocupados (afiliados a la SS) ²
	mg/my 348.112		→	0,8	
	mg/my 33.477		↗	2,5	
	mg/my 49.024		→	1,6	
Assalariats	mg/my 338.744		→	1,0	Asalariados
Autònoms	mg/my 92.360		→	0,9	Autónomos
Aturats registrats	mg/my 23.086		↗	6,2	Parados registrados
	mg/my 19.144		↗	6,1	
	mg/my 1.312		↗	5,7	
	mg/my 2.630		↗	7,3	
Taxa d'atur registrat ^{var (%)}	mg/my 5,4		→	0,4	Tasa de paro registrado ^{var (%)}
	mg/my 5,5		→	-0,1	
	mg/my 4,3		→	0,8	
	mg/my 6,1		→	1,4	
Contractes per temps indefinit	mg/my 5.695		↗	6,4	Contratos por tiempo indefinido
...a temps complet	mg/my 2.128		→	-0,4	...a tiempo completo
	mg/my 1.854		↗	3,0	
	mg/my 121		↘	-22,0	
	mg/my 153		↘	-12,4	
...a temps parcial	mg/my 493		→	-1,1	...a tiempo parcial
	mg/my 443		→	1,2	
	mg/my 29		↘	-20,0	
	mg/my 21		↘	-7,3	
...fixos-discontinuos	mg/my 3.074		↗	24,2	...fijos-discontinuos
	mg/my 2.219		↗	54,3	
	mg/my 391		↘	-5,9	
	mg/my 464		↘	-35,0	

Fuente: TTSS, SOIB i INE.

1. Suma dels dos epígrafs següents.

2. Afiliats als règims general, d'autònoms, especial agrari i de la llar de la Seguretat Social i als règims especials de la mar. No inclou afiliats a MUFACE, ISFAS ni règims especials menors de la Seguretat Social

Fuentes: TTSS, SOIB y INE.

1. Suma de los dos epígrafes siguientes.

2. Afiliados a los régimen general, de autónomos, especial agrario y del hogar de la Seguridad Social y al régimen especial del mar. No incluye afiliados a MUFACE, ISFAS ni régimen especiales menores de la Seguridad Social.

La població activa, considerada com el conjunt d'afiliats a la Seguretat Social i els aturats registrats, continua amb tendència estable de creixement (1,3%) durant el mes de maig, fruit de l'augment del nombre d'ocupats afiliats a la Seguretat Social (1,0%) com en el d'aturats registrats (6,2%).

Per illes, Menorca experimenta el major augment de població activa (2,7%), li segueixen les Pitiüses, amb un creixement d'un 2%, i Mallorca, amb un 1,1%.

El major ritme de creixement de la població activa respecte de l'afiliació provoca que la taxa d'atur sigui un 0,4% superior a l'aconseguida el mateix mes de l'any anterior, fins a aconseguir el 5,4%, enfront d'un 8,7% de mitjana espanyola. Cal destacar la taxa d'atur registrada a les Pitiüses (6,1%) superior a la que registraren les altres illes.

Aquesta evolució de l'atur s'atribueix a l'increment de la població en edat de treballar, sobretot d'immigrants. Per sectors, en serveis la desocupació se situa en 16.491 persones, un 5,5% més que al maig del 2003; li segueix construcció, amb 3.697 persones i un increment del 12,1%, i en indústria l'atur se situa en 1.628 persones, amb un 1,7% d'augment.

L'estacionalitat del mercat de treball i l'inici de la temporada turística marquen les dades dels darrers mesos. Així, quant a la contractació, continua la tendència positiva de l'augment dels contractes per temps indefinit (6,4%), sobretot els referents a contractes fixos discontinus (24,2%). Mallorca és l'illa que registra l'única taxa positiva d'augment (54,3%), enfront de Menorca i Pitiüses, que registren tendències decreixents amb un -5,9% i -35%, respectivament.

La población activa, considerada como el conjunto de afiliados a la Seguridad Social y los parados registrados, continúa con tendencia estable de crecimiento (1,3%) durante el mes de mayo, fruto del aumento del número de ocupados afiliados a la Seguridad Social 1,0% como en el de parados registrados 6,2%.

Por islas, Menorca experimenta el mayor aumento de población activa 2,7%, le siguen las Pitiusas con un crecimiento de un 2% y Mallorca con un 1,1%.

El mayor ritmo de crecimiento de la población activa respecto de la afiliación provoca que la tasa de paro, se sitúe un 0,4% superior a la alcanzada el mismo mes del año anterior, hasta alcanzar el 5,4%, frente a un 8,7% de media española. Hay que destacar la tasa de paro registrada en las Pitiusas (6,1%) superior a la que registraron las demás islas.

Esta evolución del paro se atribuye al incremento de la población en edad de trabajar, sobre todo de inmigrantes. Por sectores, en servicios el paro se sitúa en 16.491 personas, un 5,5% más que en mayo del 2003, le sigue construcción con 3.697 personas y un incremento del 12,1%, y en industria el paro se sitúa en 1.628 personas con un 1,7% de aumento.

La estacionalidad del mercado de trabajo y el inicio de la temporada turística marcan los datos de los últimos meses. Así en cuanto a la contratación, continúa la tendencia positiva del aumento de los contratos por tiempo indefinido 6,4%, especialmente los referentes a contratos fijos discontinuos (24,2%), siendo Mallorca la isla que registra la única tasa positiva de aumento (54,3%), frente a Menorca y Pitiusas que registran tendencias decrecientes con un -5,9% y -35% respectivamente.

4.8. Costes laborals				Costes laborales			
Cost i jornada laboral				Coste y jornada laboral			
	Darrera dada/Último dato	Var(%)		Cicle-tendència Ciclo-tendencia T_{t-k}^t (%)			
Cost laboral per hora efectiva, €	1T	12,9 ↗	8,4 ↗	7,7	Coste laboral por hora efectiva, €		
Cost salarial total per hora, €	1T	9,4 ↗	7,3 ↗	7,4	Coste salarial total por hora, €		
Altres costs per hora, €	1T	3,5 ↗	11,7 ↗	8,7	Otros costes por hora, €		
Cost total per assalariat i mes, €	1T	1.833,8 ↗	5,5 ↗	5,2	Coste total por asalariado y mes, €		
Cost salarial ordinari per assalariat i mes, €	1T	1.240,2 ↗	4,6 ↗	4,3	Coste salarial ordinario por asalariado y mes, €		
Hores pactades per assalariat/mes	1T	157,6 →	-1,4 →	-0,7	Horas pactadas por asalariado/mes		
Hores pagades per assalariat/mes	1T	158,1 →	-1,4 →	-1,0	Horas pagadas por asalariado/mes		
Hores efectives per assalariat /mes	1T	142,3 ↘	-2,7 ↗	-2,4	Horas efectivas por asalariado/mes		
Total hores efectives per sector €					Total horas efectivas por sector €		
Construcció	1T	152,1 ↘	-2,7 →	1,8	Construcción		
Indústria i energia	1T	149,1 ↘	-2,2 →	-0,8	Industria y energia		
Serveis	1T	139,5 ↘	-2,6 →	-1,4	Servicios		

Font: INE

Fuente: INE

Les Illes Balears és una de les comunitats autònomes on es varen registrar els majors increments del cost laboral total per treballador i mes, un 5,5% més respecte del mateix període de l'any anterior, el qual es va situar en els 1.833,83 euros.

Els costos laborals per hora de treball efectiva varen augmentar un 8,4%. aquest creixement major en 2,9 punts respecte del creixement del cost laboral es deu a la reducció en el nombre d'hores de treball efectives del 2,7%.

Per sectors, l'increment en els costos laborals per hora efectiva es concentra en els serveis, amb un creixement del 8,4% del cost per hora efectiva, i en la construcció (8,3%). Augmenta també en el sector de la indústria (6,1%).

En relació amb les hores efectives per assalariat, s'han registrat descensos en tots els sectors econòmics, entre els quals destaquen els serveis i la construcció amb -2,6% i -2,7%, respectivament. Aquests descensos, que contrasten amb les taxes de variació del cost per treballador, són deguts a un important augment de l'ocupació a temps parcial respecte al mateix trimestre de l'any anterior.

Las Illes Balears es una de las comunidades autónomas donde se registraron los mayores incrementos del coste laboral total por trabajador y mes, un 5,5% más respecto del mismo periodo del año anterior, situándose en los 1.833,83 euros.

Los costes laborales por hora de trabajo efectiva aumentaron un 8,4%. Este crecimiento mayor en 2,9 puntos respecto del crecimiento del coste laboral se debe a la reducción en el número de horas de trabajo efectivas del 2,7%.

Por sectores, el incremento en los costes laborales por hora efectiva se concentra en los servicios, con un crecimiento del 8,4% del coste por hora efectiva, y en la construcción (8,3%). Aumenta también en el sector de la industria (6,1%).

En relación a las horas efectivas por asalariado, se han registrado descensos en todos los sectores económicos, destacando los servicios y la construcción con -2,6% y -2,7%, respectivamente. Estos descensos, que contrastan con las tasas de variación del coste por trabajador, son debidas a un importante aumento del empleo a tiempo parcial respecto al mismo trimestre del año anterior.

Notes i abreviacions

Els percentatges de variació es refereixen a la diferència entre el període esmentat d'enguany i el mateix període de l'any passat, excepte quan es diu expressament una altra cosa.

n. d. No disponible.

BE: Banc d'Espanya

CEur: Comissió Europea.

FMI: Fons Monetari Internacional.

Frontur: Enquesta a les fronteres, Institut d'Estudis Turístics, Ministeri d'Economia.

MinFom: Ministeri de Foment.

Notas y abreviaturas

Los porcentajes de variación se refieren a la diferencia entre el período mencionado de este año y el mismo período del año pasado, excepto cuando se dice expresamente otra cosa.

n. d. No disponible.

BE: Banco de España

CEur: Comisión Europea.

FMI: Fondo Monetario Internacional.

Frontur: Encuesta en fronteras, Instituto de Estudios Turísticos, Ministerio de Economía.

MinFom: Ministerio de Fomento.

Agraïments

AENA – Aeroport d'Eivissa.

AENA – Aeroport de Maó.

AENA – Aeroport de Palma.

Autoritat Portuària de les Balears (APB), Ministeri de Foment.

Banc d'Espanya (BE).

Butlletí estadístic, Ministeri de Foment.

Col·legi Oficial d'Arquitectes de Balears (COAB).

Consell Superior de Cambres de Comerç d'Espanya.

Compañía Logística de Hidrocarburos (CLH), Palma.

Direcció General d'Aviació Civil, Ministeri de Foment.

Direcció General de Fons Comunitaris i Finançament Territorial, Ministeri d'Hisenda.

Direcció General de Trànsit (DGT), Ministeri d'Interior.

Direcció General d'Habitatge, Arquitectura i Urbanisme, Ministeri de Foment.

Direcció Provincial de Trànsit (DP Trànsit), Ministeri d'Interior.

Direcció Territorial de Comerç a les Illes Balears, Ministeri d'Economia.

Eurostat.

Estadístiques, Ministeri de Treball i Afers Socials (MTAS).

Gesa-Endesa.

CTTIB-Enturib, Conselleria de Turisme.

Institut d'Estudis Turístics, Ministeri d'Economia.

Institut Social de la Marina a les Illes Balears (ISM), Ministeri de Treball i Afers Socials.

Institut Nacional d'Estadística (INE), Ministeri d'Economia.

Institut d'Estudis d'Automoció (IEA).

Servei Estadístic Nacional de Malta.

Servei Estadístic Nacional del Marroc.

Institut Nacional d'Estadística de Portugal.

Servei Estadístic Nacional de Tunísia.

Servei Estadístic Nacional de Turquia.

Servei Estadístic Nacional de Xipre.

Subdirecció General d'Estudis, Secretaria General Tècnica, Ministeri de Ciència i Tecnologia (MCYT).

Agrupación de Fabricantes de Cemento de España (Oficemen).

Asociación de Empresas Constructoras de Ámbito Nacional (Seopan).

Servei d'Ocupació de les Illes Balears (SOIB), Conselleria de Treball i Formació.

TINSA.

Tresoreria Territorial de la Seguretat Social a les Illes Balears (TTSS), Ministeri de Treball i Afers Socials.

Agradecimientos

AENA – Aeropuerto de Ibiza.

AENA – Aeropuerto de Mahón.

AENA – Aeropuerto de Palma.

Autoridad Portuaria de Baleares (APB), Ministerio de Fomento.

Banco de España (BE).

Boletín estadístico, Ministerio de Fomento.

Colegio Oficial de Arquitectos de Baleares (COAB).

Consejo Superior de Cámaras de Comercio de España.

Compañía Logística de Hidrocarburos (CLH), Palma.

Dirección General de Aviación Civil, Ministerio de Fomento.

Dirección General de Fondos Comunitarios y Financiación Territorial, Ministerio de Hacienda.

Dirección General de Tráfico (DGT), Ministerio de Interior.

Dirección General de Vivienda, Arquitectura y Urbanismo, Ministerio de Fomento.

Dirección Provincial de Tráfico (DP Tráfico), Ministerio de Interior.

Dirección Territorial de Comercio en las Islas Baleares, Ministerio de Economía.

Eurostat.

Estadísticas, Ministerio de Trabajo y Asuntos Sociales (MTAS).

Gesa-Endesa.

CTTIB-Enturib, Consejería de Turismo.

Instituto de Estudios Turísticos, Ministerio de Economía.

Instituto Social de la Marina en las Islas Baleares (ISM), Ministerio de Trabajo y Asuntos Sociales.

Instituto Nacional de Estadística (INE), Ministerio de Economía.

Instituto de Estudios de Automoción (IEA).

Servicio Estadístico Nacional de Malta.

Servicio Estadístico Nacional de Marruecos.

Instituto Nacional de Estadística de Portugal.

Servicio Estadístico Nacional de Túnez.

Servicio Estadístico Nacional de Turquia.

Servicio Estadístico Nacional de Chipre.

Subdirección General de Estudios, Secretaria General Técnica, Ministerio de Ciencia y Tecnología (MCYT).

Agrupación de Fabricantes de Cemento de España (Oficemen).

Asociación de Empresas Constructoras de Ámbito Nacional (Seopan).

Servicio de Ocupación de las Islas Baleares (SOIB), Consejería de Trabajo y Formación.

TINSA.

Tesorería Territorial de la Seguridad Social en las Islas Baleares (TTSS), Ministerio de Trabajo y Asuntos Sociales.

